

Korenina

ISSN 2670-4242

**Pričakujemo
15 milijonov evrov dobička**

**Posledice spremembe
modela določanja cen lesa
iz državnih gozdov**

**Dobršen del Ljubljane se že
več let greje z našimi sekanci**

**Modifikacija lesa,
ki vodi v izboljšanje mehanskih
in fizikalnih lastnosti**

**Evropski teden gozdov:
Prihodnost gozdov**

Izzivi izvajanja del v gozdovih

**Uvajamo sledenje tovornjakov
za prevoz iz državnih gozdov**

**Nove prakse pri obnovi
vodopremostitvenih objektov
v državnih gozdovih**

**Odprtje novih poslovnih
prostorov SiDG Logistike**

**Dobra komunikacija,
sodelovanje in vodenje
so ključ do uspeha**

**Odstranjene odvržene
pnevmatike iz
Male Knežje jame**

Jesenski fotonatečaj

**Grška jelka
(*Abies cephalonica* Loud.)**

Uspešen zaključek
prižiga kope rekorderke
v Oglarski deželi

Certifikacija
državnih
gozdov in
zasebnih posesti
v 2021

Zakaj ravno tu
in zakaj ravno zdaj

Spoštovani bralci Korenine.

Za nami je razburljivo leto, v katerem se je spremenilo marsikaj za naše podjetje in družbo kot celoto. Aprila je Vlada RS potrdila strateški načrt podjetja do leta 2029, sledil je rebalans letnega poslovnega načrta 2021 z ambicioznim programom investicij. Že novembra smo se veselili odprtja objekta SiDG Logistika v Kočevju. Toda leto 2021 se vrti proti silvestrovemu in kmalu se bo začelo novo. To bo dinamično v vseh pogledih. Pričakovanja vseh deležnikov so visoka, in če hočemo hitreje naprej, se moramo nehati ozirati nazaj.

V začetku leta 2022 nas čaka izziv reorganizacije družbe. Iz štirih poslovnih entot jih bo nastalo osem. Nove poslovne enote bodo Tolmin, Novo mesto, Celje in Murska Sobota. Pri reorganizaciji družbe sledimo načelu optimizacije procesov ter da mora biti družba blizu ljudem in usmerjena v prihodnost.

Investicije v letu 2022 bodo najvišje v zgodovini SiDG in bodo znašale skoraj 15 milijonov evrov, od tega v lastno gozdno proizvodnjo in transport 2,7 milijona evrov, v informatiko dva milijona evrov, v poslovno stavbo 1,3 milijona evrov, v logistične centre 5,9 milijona evrov, v gozdno infrastrukturo 1,9 milijona evrov, v službena vozila okoli 0,6 milijona evrov in v druga vlaganja skupaj 0,6 milijona evrov. Ob pozitivnem mnenju nadzornega sveta bodo izvedene tudi finančne naložbe v vzpostavitev lesnih centrov v višini 7,4 milijona evrov in dokapitalizacijo družbe Snežnik v višini 5 milijonov evrov. Posek v državnih in zasebnih gozdovih z najetimi izvajalci bomo izvedli v obsegu 885.550 m³ in v lastni proizvodnji v obsegu 256.450 m³, slednje je 22,5 odstotka vseh posekanih količin gozdnih lesnih sortimentov. V letu 2022 bo družba SiDG:

- omogočala delo usposobljenim izvajalcem, ki spoštujejo delovnopravno zakonodajo, dela izvajajo kakovostno po merilih stroke in so vredni zaupanja ob spodbujanju konkurence med njimi;
- nadgradila obstoječe sodelovanje z Gozdarskim inštitutom Slovenije in Biotehniško fakulteto na področju razvoja in raziskav;
- dosledno upoštevala vse predpisane načine izvajanja storitev ter spoštovala vse ekološke posebnosti, ki bogatijo slovenske gozdove.

Investicije v opremo in zaposlene bomo nadaljevali. Naš cilj je obvladovanje 35 odstotkov lastne proizvodnje. To pomeni, da bomo ob zaključku investicijskih ciklusov v letu 2025 imeli vsaj 10 zgibnikov, 30 adaptiranih traktorjev in štiri komplete za strojno sečnjo. Na področju transporta bomo obvladovali 50 odstotkov odvoza posekanih gozdnih lesnih sortimentov, kar pomeni vozni park najmanj 45 gozdarskih transportnih kompozicij. Investicijskemu ciklusu bo sledil zaposlitveni proces. Konec leta 2022 bo po projekcijah kadrovske službe 395 zaposlenih.

Učinkovita in uspešna podjetja stremijo k ciljnemu vodenju. Zato smo na podlagi merljivih kriterijev izdelali transparenten, enostaven in razumljiv sistem nagrajevanja. S procesi izobraževanja, vključevanja in dviga organizacijskega vzdušja bomo zagotavljali večjo motiviranost ter odgovornost zaposlenih za doseganje zastavljenih ciljev. Izdelali bomo tudi sistem nasledstev po najbolj pomembnih področjih dela.

Naša ključna vodila so medsebojno spoštovanje, sodelovanje, strokovnost in sinergije. Še bolj bomo izvajali ukrepe, povezane z dvigom zadovoljstva poslovnih partnerjev in zaposlenih. Cilje bomo uresničevali skupaj in pri tem spoštovali najvišje kakovostne, kadrovske in okoljske standarde.

Želim, da radostno in z optimizmom skupaj zakorakamo v leto 2022. Novosti in spremembe naj zadovoljijo skupna pričakovanja. Želim vam veliko lepih dogodkov in novih uspešnih začetkov, ki bodo pomagali premagati izzive na poti, ki je pred nami. Želim, da obdržite vse svoje pozitivne lastnosti, da dosežete plemenite cilje, še naprej bogatite svoje znanje in zavest ter delite sodelovanje, ki ga premorete.

Mag. Robert Tomazin,
glavni direktor SiDG

SiDG

Slovenski Državni Gozdovi

Korenina,

glasilo družbe

Slovenski državni gozdovi, d. o. o.

ISSN 2670-4242

Izdaja:

Slovenski državni gozdovi, d. o. o.,
Rožna ulica 39, Kočevje

Naklada:

700 izvodov

Urednica:

Suzana Rankov

Uredniški odbor:

Mag. Robert Tomazin, glavni direktor,
Matjaž Juvančič, poslovni direktor,
Andrej Janša, finančni direktor, Marta
Briški, vodja sektorja za splošne
zadeve, Jože Sterle, vodja sektorja za
prodajo in logistiko, Ivo Trošt, vodja
sektorja za gozdarstvo, Renata Juršič,
vodja sektorja za finance, Šeherezada
Delić, vodja sektorja za nepremičnine,
Branko Štunf, vodja PE Ljubljana,
Roman Jerman, vodja PE Maribor,
Zvonimir Žagar, vodja PE Kočevje,
Tomi Ivanič, vodja PE Postojna, Suzana
Rankov, služba za odnose z javnostmi,
mag. Katarina Stanonik Roter, služba za
odnose z javnostmi.

Fotografija na naslovnici:

Dreamstime

Oblikovanje in prelom:

KAMERAD, Ljubljana

Tisk:

MAT-FORMAT, d. o. o., Ljubljana

Revija Korenina je tiskana
na papirju s certifikatom FSC.

Pričakujemo 15 MILIJONOV EVROV dobička

Andrej Janša, finančni direktor SiDG

V podjetju SiDG smo v prvih devetih mesecih leta 2021 kljub razglašeni epidemiji delovali nemoteno in smo v celoti dosegli in še presegli ambiciozno začrtane cilje.

V tem obdobju smo realizirali 51,5 milijona evrov poslovnih prihodkov (81 odstotkov načrtovanega v letu 2021) in ustvarili 13,4 milijona evrov EBIT (poslovni izid iz poslovanja). Čisti poslovni izid smo dosegli v višini 11 milijonov evrov. V primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta smo realizirali 25 odstotkov več poslovnih prihodkov. Čisti poslovni izid je glede na preteklo leto višji za 5,3 milijona evrov. Skladno z napovedmi poslovanja bomo leto 2021 zaključili s približno 15 milijoni evrov čistega poslovnega izida.

Skokovita rast cen žaganega lesa

Višje prihodke je najbolj zaznamovala skokovita rast prodajne cene žaganega lesa. S pravočasnim odzivom smo sledili razmeram na trgu tudi v SiDG in cene prodajnih sortimentov GLS prilagodili tržnim. V septembru je tako povprečna prodajna cena GLS znašala 68,81 EUR/m³. V oktobru smo realizirali še nekoliko višjo povprečno prodajno ceno GLS in s tem najvišjo ceno v zgodovini podjetja SiDG, in sicer 70,59 EUR/m³. Do konca leta je pričakovati umirjanje trga in tudi padec povprečne prodajne cene, kar pa bistveno ne bo vplivalo na pričakovani poslovni rezultat podjetja.

V obravnavanem obdobju smo realizirali posek GLS v višini 811 tisoč m³ in prodajo GLS v višini

813 tisoč m³. Razmerje iglavcev in listavcev je bilo 48,7 odstotka oz. 51,3 odstotka.

Višja lastna gozdna proizvodnja

Z lastnimi gozdarskimi zmogljivostmi smo opravili 140 tisoč m³ poseka in spravila, kar je 17-odstotni delež celotnega izvedenega poseka. V primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta je bil posek z lastnimi zmogljivostmi večji za 45 tisoč m³. Z lastnimi transportnimi sredstvi smo prepeljali 131 tisoč m³, kar predstavlja 16,2 odstotka celotnega poseka. Pričakujemo, da bomo do konca leta 2021 v celoti izpolnili vse cilje, ki smo si jih zadali na področju vzpostavitve lastne gozdne proizvodnje, tako na področju sečnje kot tudi transportne dejavnosti.

Uvajanje aplikacije Gozdar

Do konca septembra letošnjega leta smo v podjetju SiDG za investicije namenili skupaj 5,4 milijona evrov. Velik poudarek dajemo razvoju informacijskih rešitev, avtomatizaciji in digitalizaciji poslovanja. Aplikacija Gozdar je eden od glavnih stebrov informacijskih rešitev. V prvi polovici leta smo tako že uspešno implementirali posamezne module, v drugi polovici leta pa smo ambiciozno pristopili k optimizaciji obstoječih modulov in načrtovani implementaciji drugih vsebin. V zadnjem četrtletju leta načrtujemo

implementacijo prodajnega modula, modula za spremljanje gozdnogojitvenih in varstvenih del, implementacijo javnih naročil za modul logistike ter posodobljeno in nadgrajeno aplikacijo Merilec.

V zadnjem delu leta bomo predvidoma objavili razpis za prenovo celovitega informacijskega sistema, ločeno tudi razpis za prostorski informacijski sistem kot podpora procesom v sektorju nepremičnine, gozdarstvo, prodaja in logistika. Vsi trije sistemi bodo tvorili celovito informacijsko podporo poslovanju.

Ambiciozni načrti za 2022

Ob koncu leta je prav, da se vsi sodelavci SiDG pohvalimo z izjemno dobrim poslovnim letom in rezultatom. Na krilih uspeha črpamo moč in motivacijo za nove projekte, ki nas čakajo v letu 2022. Poleg nadaljnje krepitve lastne proizvodnje načrtujemo, da bomo zagnali investicijski cikel v prenovi žagalnice in proizvodnih linij v Snežniku, čaka nas organizacijski zalogaj vzpostavljanja storitev odkupa lesa od lastnikov zasebnih gozdov, upravljanja gozdov v zasebni lasti in drugo. Pred kratkim smo med izobraževanjem za vodstveni kader bili podučeni, da smo uspešni lahko le tako, da zasledujemo cilj »skupnega«.

Naj bo tudi leto 2022 leto razvoja, rasti in uspešnega sodelovanja!

NAGRAJEVANJE V LETU 2021

Ena izmed najpomembnejših vrednot družbe, ki jo kot poslovodstvo poudarjamo, je sreča na delovnem mestu. Gre za skupek okoliščin, ki vplivajo na občutek, da smo sodelavci na svojem delovnem mestu zaželeni, uspešni, zadovoljni in srečni. Poleg vseh je tisti najbolj očiten in neposreden vpliv na zaposlene nagrajevanje za nadpovprečno uspešno opravljeno delo, tako posameznikov kot kolektiva v celoti.

Skozi vse leto družba prispevke zaposlenih nagrajuje v obliki izrednih stimulacij in kvartalnih stimulacij, ki so vezane na prej zastavljene cilje zaposlenih. Vsem zaposlenim financira pokojninsko kolektivno dodatno zavarovanje ter jim omogoča vplačevanje dodatne premije, glede na željo zaposlenih pa sofinancira tudi kolektivno zdravstveno zavarovanje Specialisti z asistenco.

Družba je v tem letu izplačala svojim zaposlenim regres za letni dopust v višini 1.994,67 evrov. Ob zaključku leta pa bomo zaposlene razveselili še z nakazilom božičnice v znesku 730,00 evrov.

SiDG – gibanje povprečne prodajne cene GLS v letu 2021 (EUR/m³):

2021-1	2021-2	2021-3	2021-4	2021-5	2021-6	2021-7	2021-8	2021-9	2021-10
52,67	54,63	54,86	57,64	59,04	61,72	63,54	67,88	68,81	70,59

POSLOVNA ENOTA LJUBLJANA

Jesenski čas je bil večinoma ugoden za gozdno proizvodnjo. Prve obilne padavine so bile v začetku oktobra, otežile pa so spravilo lesa na vzhodnem delu naše poslovne enote, kjer prevladujejo silikatne podlage. Višjeležeče predele na Gorenjskem je konec oktobra pobelil sneg, zato imamo že omejitve pri realizaciji sečnje. Poudariti je treba, da je tretje četrtletje že znamenovala kriza na trgu izvajanja sečnje in spravila. Poslovna enota Ljubljana je pri klasični sečnji skoraj v celoti odvisna od zunanjih izvajalcev, zato se je verjetno kriza s pomanjkanjem izvajalcev najbolj pokazala na naši enoti. Poleg tega smo v septembru omejili redno sečnjo na celotnem območju poslovne enote (na območju GGO Kranj in GGO Bled z žičnicami, na drugih GGO s klasično sečnjo), da smo sprostili proste zmogljivosti za izvajanje sanitarne sečnje, predvsem v Črni na Koroškem. Ker je precepljenost zaposlenih in družinskih članov naših zaposlenih precej visoka (80 %), težav z odsotnostmi zaradi koronavirusa vsaj do sredine novembra nismo imeli. Vsem zaposlenim se za odgovorno ravnanje do sebe in drugih ob tej priložnosti zahvaljujem. Pravočasno izvajanje sanitarnih sečenj v letih 2019 in 2020 ima za posledico počasno umir-

NOVICE S TERENA

janje poseka zaradi podlubnikov. To se umirja tudi na Gorenjskem. V letu 2021 smo prejeli odločbe za sanitarno sečnjo na skoraj 650 deloviščih skupne bruto količine 32.500 m³, od tega zaradi podlubnikov okoli 60 odstotkov količin. Povprečna velikost posamične odločbe na delovišče znaša slaba dva kamina oziroma 42 m³ gozdnih lesnih sortimentov. Sanitarne sečnje so neenakomerno porazdeljene po območju poslovne enote, saj je na GGO Bled in Kranj skoraj 65 odstotkov vse sanitarne sečnje. Koledarsko leto bomo kljub delnemu izpadu primarne gozdne proizvodnje (sečnje) v septembru in oktobru ter zaostrenim zdravstvenim razmeram zaključili v okviru poslovnega načrta. Pričakujemo, da bomo letni načrt sečnje in prodaje presegle za približno 4–5 odstotkov. Kupcem bomo tako zagotovili približno 230.000 m³ gozdnih lesnih sortimentov. Posebno pozornost smo namenjali tudi izvajanju gojitvenih in varstvenih del, saj bomo skoraj v celoti realizirali vsa gojitvena in varstvena dela, za katera smo prejeli odločbe. Nerealizirane bodo le odločbe, pri katerih je nega drogovnjaka vezana na izvedbo sečnje.

POSLOVNA ENOTA POSTOJNA

Zadnje četrtletje tega leta je še vedno v znamenju specifične dinamike, ki se kot posledica koronavirusa vleče že iz začetka lanskega leta. Posledice širjenja virusa so, tako kot tudi v drugih panogah, zelo vplivale na spremembe cen, tako okroglega lesa kot tudi stroške dela pri sečnji in spravilu, gojitveno-varstvenih delih in gozdnih gradnjah. Zaradi hitre oživitve gospodarstva nasploh so se močno povečale cene energentov in repromateriala, posledično pa so poskočile cene lesa. To je zelo pospešilo izvajanje sečenj v zasebnih gozdovih in aktivacijo vseh izvajalcev za sečnjo in spravilo, med katerimi so tudi izvajalci, ki izvajajo sečnjo za SIDG.

Tako se v naši poslovni enoti v zadnjem četrtletju srečujemo s težavami pri oddaji del prek javnih naročil. Prvi razlog za to je manjši interes izvajalcev, saj je povpraševanje na trgu delovne sile izjemno veliko, drugi razlog pa so visoke cene, za katere so izvajalci še pripravljeni izvajati dela v državnih gozdovih. Enako se dogaja z že prej omenjenimi stroški dela, vezanimi na gozdne gradnje in gojitveno-varstvena dela.

Nov izziv je bila prav tako odločitev o organizaciji lastnih dražb lesa iz državnih gozdov. Poslovna enota Postojna bo na licitaciji ponudili za okoli 130 m³ lesa vrednejših sortimentov, med katerimi prevladujeta smreka in gorski javor.

V novembru je iz faze testiranja v fazo produkcije prešla aplikacija Gozdar, ki se je po-

leg že aktivne sečnje in spravila dopolnila še z gojitveno-varstvenimi deli.

V začetku novembra smo imeli tudi dnevni obisk FSC-presojevalcev, ki so tokrat izvajali podrobnejše preglede, saj se za Slovenijo pripravlja prenovljen FSC-standard. Preglede sta izvajala dva mednarodna FSC-presojevalca, ki sta v preglede vključila vsa tri gozdnogospodarska območja v PE Postojna. Poudarek kontrolnih pregledov je bil na področju varstva pri delu, zavarovanih območjih, pregledih aktivnih delovišč s posebno pozornostjo upoštevanja hidrološke funkcije gozda ... Posebno pozornost so presojevalci posvetili pregledu izvajanja gospodarjenja v Trnovskem gozdu, kjer so opravili tudi intervju s predstavnicami civilne iniciative za Trnovski gozd.

V prodajnem segmentu smo zaradi zgoraj naštetih razlogov zadnje mesece nekoliko pod načrtovano dinamiko, saj pomanjkanju izvajalcev navadno sledijo nižje lesne zaloge. Ob primernih terenskih in vremenskih razmerah kljub temu načrtujemo, da bomo letno dinamiko prodaje dosegli oziroma dopuščamo možnost, da bomo nekaj odstotkov zaostajali za načrtom. Kupci zelo veliko povprašujejo po lesu vse leto in pričakujemo, da bo tako ostalo tudi v prihodnjih mesecih. Počasi začnemo tudi uvedbo novega sistema sledenja prevoznikov, ki bo popolnoma zaživel predvidoma z novim letom, ko bomo logistiko prevozov prevzeli sami.

Tomí Ivanič, vodja PE Postojna

V trenutnih razmerah na trgu izvajanja sečnje in spravila teh del namreč ni mogoče oddati po ekonomsko vzdržnih cenah (na podlagi kalkulacij normativov za sečnjo in spravilo). Z ZGS pa smo se dogovorili, da bomo mimo načrta s sadnjo obnovili 0,60 hektarja veliko površino, ki so jo v preteklosti prizadeli podlubniki.

Na področju gozdne infrastrukture smo že v tretjem četrtletju realizirali obseg načrtovanih del pri novogradnjah in rekonstrukcijah gozdnih vlak ter tudi dela, ki so povezana s sanacijo gozdnih cest po spravilu lesa. Od januarja do oktobra smo investirali 270.000 evrov v gozdne vlake, kar pomeni, da smo zgradili ali pa rekonstruirali 56 kilometrov gozdnih vlak in zgradili več rampnih prostorov začasno skladišče lesa. Večji zalogaj so nam gradnje rampnih prostorov ob asfaltiranih občinskih cestah, kjer je treba odkopati večje količine hribine. Takšno začasno skladišče smo zgradili avgusta v Logu, v GGE Rogaška Slatina ob občinski cesti Hustič-Log, kjer smo posegali v 5. kategorijo hribine. Kjer je treba popraviti gozdne vlake, nastajajo zamude pri izvedbi sanitarne sečnje s kratkimi roki, ker moramo med uvedbo v delo opraviti popis del, izbrati izvajalca za gradnjo, popraviti vlako in izvesti sečnjo in spravilo. Tega ni mogoče izvesti v 21 dneh.

V septembru smo sodelovali pri vodenju del pri večji sanaciji gozdne ceste Potočnikov jarek v GGE Tržič v dolžini 4.800 metrov. Dela so bila zaključena v septembru in gozdna cesta se znova uporablja za svoj namen – varen odvoz lesa.

Na obvezni praksi smo oktobra gostili devet študentov gozdarstva, ki smo jim predstavili tudi izvajanje operativnih nalog s področja gozdarstva.

Branko Štunf, vodja PE Ljubljana

POSLOVNA ENOTA KOČEVJE

Poslovno enoto Kočevje je v letu 2021 znova zelo zaznamovala omejitev sečenj v poletnem obdobju. Omejitve so bile predvsem v območni enoti Novo mesto. Najstrožje omejitve sečnje trajajo od 1. aprila do 30. oktobra. V zadnjih letih nam na tem področju ni uspelo doseči bistvenih premikov. Tako so bili tudi v letu 2021 najslabši proizvodni meseci med majem in septembrom, kar je tudi glavni razlog, da ne bomo realizirali letnega količinskega načrta naše enote. Po grobi oceni nam bo do realizacije plana zmanjkalo okoli 20.000 m³. Ocenjujemo, da smo v poletnih mesecih z omejitvami samo na novomeškem območju izgubili 50.000 m³ proizvodnje, žal pa posledično tudi veliko lokalnih izvajalcev, ki so nehali delati ali so odšli zaradi posla v tujino.

Trenutno se na področju PE Kočevje pojavlja samo še 10–12 izvajalcev. Ti se prijavljajo na javnih razpisih z visokimi cenami, njihove zmogljivosti so omejene, kar se posledično opazi tudi pri količini opravljenega dela.

Poleg izpada redne sečnje v poletnih mesecih se je zgodil tudi velik izpad nerazporejene sečnje (C-odločb). V dogovoru z ZGS OE Kočev-

je smo večino izpada C-odločb nadomestili z dodatnimi rednimi oddelki, ki pa smo jih dobili šele v septembru.

Sanitarnih sečenj na poslovni enoti bo za okoli 50.000 m³. Vse odločbe nam je uspelo realizirati kakovostno in v predpisanih rokih. V celotni realizaciji bodo C-odločbe pomenile 15 odstotkov celotne realizacije. Zaradi ugodnih vremenskih razmer in hitrih sanacij posebnega napada podlubnikov ni bilo. Tako tudi pri delu ni bilo bistvenih konic proizvodnje.

Gozdnogojitvenih del smo trenutno realizirali za 700.000 evrov. Ker ne bomo dosegli GVG

-del po vrednosti, smo se z ZGS dogovorili za dodatnih 107 hektarjev nege in s tem povečali količinski načrt del. Do konca leta bomo posadili še 74.000 sadik, od tega bo v PRP-she-mi posajenih 42.225 sadik. Največ bo gradna (24.000 kosov), smreke (8.300) in jelke (6.000). Stroški GVG-del na poslovni enoti so zelo ugodni in trenutno ne opažamo pomanjkanja izvajalcev na tem področju.

V oktobru smo izvedli posamična in planska javna naročila za sečnjo po trenutno veljavnem okvirnem sporazumu. Tako smo dobili izvajalce do konca marca 2022. Obstaja namreč nevarnost, da nam novega okvirnega sporazuma v SiDG ne bo uspelo pravočasno izpeljati. Na razpisih se je znova pokazalo, da imamo veliko pomanjkanje izvajalcev, saj smo določene razpise brezuspešno ponavljali tudi po sedemkrat. Zaradi potreb kontinuirane proizvodnje gozdnih lesnih sortimentov smo ZGS zaprosili za predčasno izdajo odločb za leto 2022. Z lastno gozdno proizvodnjo pa smo pristopili k skupni izbiri objektov za naslednje leto. Ekipe lastne gozdne proizvodnje so na naši poslovni enoti opravile 25 odstotkov del sečnje in spravila. Glede na trenutno stanje na trgu bo verjetno treba še povečati delež lastnih zmogljivosti. Lastna proizvodnja ima trenutno tudi največji delež proizvodnje na naši enoti, sledita ji Gozdarstvo Grča in Gozd Ljubljana.

Udeležili smo se dnevov kakovosti, ki jih je organiziral naš oddelek za kakovost in standarde poslovanja. Bili smo tudi na gozdarskih študijskih dnevih in delavnicah GGN-območij. Veliko smo se ukvarjali s sanacijo divjih odlagališč, ki nam jih nalagajo inšpekcije, občinska redarstva in ZGS. Zakonodaja namreč določa, da če se ne odkrije povzročitelj, je divje odlagališče dolžan sanirati lastnik zemljišča.

Zvonimir Žagar, vodja PE Kočevje

POSLOVNA ENOTA MARIBOR

Po desetih mesecih smo na poslovni enoti zaradi omejevanja sečnje dosegli dobrih 78 odstotkov letnih načrtovanih količin. Realizacija je sicer nekoliko višja, saj se nam je zaradi omejitev pri odvozu GLS povečala zaloga na kamionski cesti. Ob ugodnih vremenskih razmerah, ob uspešni in pravočasni pridobitvi izvajalcev in tekoči odpremi se bomo do konca leta z realizacijo približali načrtovanim količinam sečnje. Od ZGS smo prejeli tudi večino odločb za nego in varstvo gozdov, ki jih izvajamo v skladu s predpisano dinamiko oziroma so v fazi zaključevanja. Prav tako je v fazi zaključevanja umetna obnova gozdov s sajenjem.

Pri projektu Natura Mura smo pospešili izvajanje vseh v načrtu zadanih aktivnosti. Prav tako smo pospešili izvajanje aktivnosti pri vseh drugih projektih, ki jih izvajamo pri projektih Nature 2000, predvsem projektu Natura 2000 – Drava. Pri izvajanju zahtevnih gradenj se pospešeno dela na vlakah in cestah. Pod vodstvom oddelka za gozdno gradbeništvo nam je uspelo končati delo na dveh gozdnih cestah na območju Slovenj Gradca, prav tako smo v fazi za-

ključevanja ceste na območju Murske Sobotice. Uspešno smo sodelovali v medijsko odmevnem skupnem projektu Gozd srčnosti, pri katerem smo izvedli pogozdovanje na po ujmah prizadetih gozdnih površini pod Uršljo goro.

Tudi v tem letu so vse sile usmerjene v sanacijo zaradi podlubnikov prizadetih gozdov. Na območju Murske Sobotice in Maribora smo s proizvodnimi aktivnostmi uspešno sledili sanaciji žarišč v predpisanih rokih, saj je bil letošnji pripad v primerjavi z lani zelo majhen. Na GGO Slovenj Gradec smo v drugi polovici leta prejeli večje število odločb zaradi prekomernega razvoja lubadarja. Tako smo do konca oktobra skupaj z nerealiziranimi odločbami lanskega leta v reševanje prejeli 751 odločb za 62.750 m³. Od tega se pretežni del nanaša na gozdni obrat Črna, in sicer 417 odločb za 48.800 m³. Po analizi podatkov je število primerov in količin manjše za več kot tretjino v primerjavi z lani. Zmanjšanje prejema sanitarnih odločb bi bilo še večje, če ne bi s pospešeno gradnjo gozdnih prometnic odpirali gozdnih površin, v katere z gozdno proizvodnjo še nismo posegali. Tako smo na teh območjih izvajali sanacijo žarišč zaradi lubadarja in posledice več vetrolovov iz preteklih let, ki so prizadeli tudi te gozdne sestoje. Zaradi večjega pripada količin in težje dostopnih terenov z razpoložljivimi proizvodnimi aktivnostmi nam ni uspelo zagotavljati izvajanja odločb v predpisanih rokih. Zato smo v okviru družbe pospešili izvajanje akcijskega načrta, s katerim smo s predstavami proizvodnih skupin, med drugim žičničarske ekipe iz Postojne, pospešili izvajanje varstveno sanacijskih sečenj. Tako nam je na dan 31. oktober ostalo za izvedbo na GGO Slovenj Gradec le še 64 odločb v skupni količini 4.750 bruto m³. Ocenjujemo, da bomo do konca leta realizirali vse prejete odločbe sanitarne sečnje.

Na drugih predelih poslovne enote smo sečnjo izvajali na rednih objektih. Na nekaj težav smo naleteli pri uporabi lokalnih cest za izvoz GLS. Zaradi preprečevanja konfliktnih situacij smo na PE zavzeli stališče izvajanja aktivnosti pogovorov na občinah še pred našim prihodom in začetkom izvajanja sečenj ter izvoza lesa. Tako smo zaradi potrebnih pridobivanj soglasij za izvajanje sečenj v obcestnem pasu in zaradi izvajanja prekomernega obremenjevanja lokalnih cest pri izvozu lesnih sortimentov vložili več kot 80 vlog za izdajo dovoljenj za uporabo cest. Večina je bila uspešno rešena, nekaj pa se jih je zapletlo in smo poskušali z dodatnim angažiranjem preseči kočljive situacije.

Uspešno smo razrešili tudi več kot 10 primerov inšpekcijskih pozivov za odstranitev nezakonito odloženih komunalnih in gradbenih odpadkov. Zabeležili smo tudi več kot 20 primerov, ko smo reševali problem nevarnih dreves ob objektih ali cestah. Opaziti pa je, da se povečan obseg teh aktivnosti pojavi šele z izvajanjem proizvodnih aktivnosti naše družbe na lokacijah manjših gozdnih kompleksov, predvsem na odročnejših gozdnih predelih manjših občin.

Roman Jerman, vodja PE Maribor

GOZDNA PROIZVODNJA

V septembru in oktobru je gozdna proizvodnja potekala odlično, k čemur so veliko prispevale ugodne vremenske razmere in uigrane ekipe na strojni sečnji, ki so z vsemi štirimi kompleti strojne sečnje začele učinkovito delati. V oktobru je tako polovica od okoli 20.000 m³ realizacije odpadla na strojno sečnjo. November je z vidika trenutnega vremena nekoliko manj ugoden, kar se sicer tradicionalno pričakuje tudi od decembra. Kljub temu proizvodnja poteka po načrtu in je na dan 15. novembra znašala 166.277 m³.

Trenutna proizvodnja po poslovnih enotah znaša:

- Kočevje 84.104 m³,
- Maribor 45.146 m³,
- Postojna 24.225 m³,
- Ljubljana 12.000 m³ (vse realizirano s kapacitetami PE Postojna).

Še največ težav imamo pri usklajevanju tekoče proizvodnje in transporta na račun bolniških odsotnosti in karanten zaradi koronavirusa. To se nekoliko bolj pozna pri transportu, saj dodatnih voznikov za nadomeščanje morebitnih odsotnosti trenutno nimamo. Skupno smo do 15. novembra pri transportu realizirali 154.754 m³.

Trenutni transport po poslovnih enotah znaša:

- Kočevje 93.065 m³,
- Maribor 31.736 m³,
- Postojna 22.136 m³,
- Ljubljana 7.769 m³.

Gojitveno-varstvena dela v lastni proizvodnji opravljamo po potrebi in niso planska. Največkrat gre za dela, pri katerih je odločba za izvedbo teh del vezana na odločbo o poseku drevja (torej B-odločba, ki je vezana na A-odločbo). Vključno z avgustom smo opravili za 1.939 delovnih ur oziroma za 2.287 norma ur takšnih del.

Sredi novembra je bilo v oddelku lastne gozdne proizvodnje 120 zaposlenih.

Marko Opeka, vodja oddelka lastne gozdne proizvodnje

POSLEDICE SPREMEMBE MODELA določanja cen lesa iz državnih gozdov

Matjaž Juvančič, poslovni direktor, in Jože Sterle, vodja sektorja prodaje
Foto: Vasja Marinč/ahiv SiDG

Konec oktobra smo prejeli dopis združenja SLOLES z naslovom »Poziv k uskladitvi cen GLS in pričetku vodenja normalne cenovne politike do kupcev na dolgoročnih pogodbah«, v katerem združenje sprašuje, kako se po novem oblikujejo cene, poziva k znižanju cen in predlaga ponovno uvedbo modela statističnih referenčnih cen. Zato smo se odločili, da v tokratni Korenini predstavimo način določanja cen gozdnih lesnih sortimentov (GLS) iz državnih gozdov, učinke posameznega modela ter tudi primerjavo s cenami na trgu.

Glede na načine oblikovanja cen v kratki, petletni zgodovini SiDG bi lahko govorili o dveh modelih:

- tržnem modelu
- modelu statističnih referenčnih cen.

Prvi model se je uveljavil v prvih dveh letih delovanja SiDG, torej v letih 2016 in 2017, ter od marca 2021, medtem ko je model statističnih referenčnih cen veljal od marca 2018 do marca 2021.

Pomanjkljivosti statističnega modela

Kot vsi modeli je imel tudi model statističnih referenčnih cen pomanjkljivosti. Največja je bila ta, da so se pri aktualnih cenah za tekoči mesec upoštevali statistični podatki za tri mesece nazaj, ker pač statistika pri objavi cen zamuja. Tako niso bile nikoli upoštewane trenutno aktualne cene. Dogajalo se je, da so cene po ceniku padale, medtem ko so aktualne cene naraščale oziroma obratno. Druga velika pomanjkljivost tega modela so bili poračuni za celo leto nazaj, kar je pri kupcih povzročalo kar veliko razburjanja, zlasti pri tistih, ki so imeli doplačila, včasih tudi precej visoka. Nema lokrat so se pri kupcih zaradi tega pojavljale tudi likvidnostne težave.

KAKO JE DELOVAL STATISTIČNI MODEL?

Za izračun so se uporabljale statistične cene Statističnega urada Republike Avstrije. Na začetku se je uporabljalo pet, pozneje pa šest referenčnih cen. Te cene se niso neposredno preračunavale v cene SiDG, temveč so bili uporabljeni faktorji, ki jih je na spletni strani objavil Gozdarski inštitut Slovenije.

Finančne posledice

Drugo in tudi pomembnejše pa je vprašanje, kako je model vplival na cene, kako so se cene približevale tržnim cenam na slovenskem trgu in kako je bil model finančno ugoden (ne-

ugoden) za poslovanje SiDG. Pravila o prodaji, ki jih za državne gozdove sprejema vlada, so velevale, da mora SiDG doseči vsaj povprečno prodajno ceno v panogi. Ta cena pa ni bila nikjer objavljena in ne izračunana, zato smo naredili primerjavo s podatki Statističnega urada Republike Slovenije.

Za primerjavo smo vzeli povprečno odkupno ceno v zasebnem sektorju, in sicer za hlodovino iglavcev, ki je za SiDG vrednostno najpomembnejši sortiment. Seveda lahko kdorkoli oporeka tej primerjavi, saj ne poznamo strukture vzorca odkupljene hlodovine (razmerje med jelko/smreko in drugimi iglavci). Če pa je bila

struktura odkupljene hlodovine iz zasebnega sektorja vsaj približno enaka tisti prodani iz državnih gozdov, veljajo naslednje trditve:

- prodajna cena iz SiDG bi morala biti višja že zaradi razlik, ki izhajajo iz odkupne in prodajne cene (odkupni ceni je dodana vsaj še marža),
- državni gozdovi so kakovostnejši, zato bi bila pričakovana višja cena.

Tabela 1 prikazuje razlike v odkupnih cenah iz zasebnega sektorja in prodajnih cenah SiDG. Med drugim je razvidno, da bi se v blagajno SiDG v letih 2018 do 2020 steklo vsaj dodatnih

Tabela 1: Odkupne cene lesa na kamionski cesti v zasebnem sektorju in povprečne prodajne cene SiDG za hlodovino iglavcev 2018–2020

Leto	Povprečna odkupna cena v zasebnem sektorju SURS EUR HL igl	Povprečna prodajna cena SiDG EUR HL igl	Razlika EUR	Prodano 2020 SiDG	Razlika do povprečja SURS
2020	57,41	52,75	4,66	470.989,31	2.194.136,89
2019	58,27	52,65	5,63	648.015,27	3.645.255,92
2018	62,46	56,67	5,79	872.017,80	5.049.928,36
					10.889.321,17

Vir: Statistični urad RS; podatkovne baze SiDG

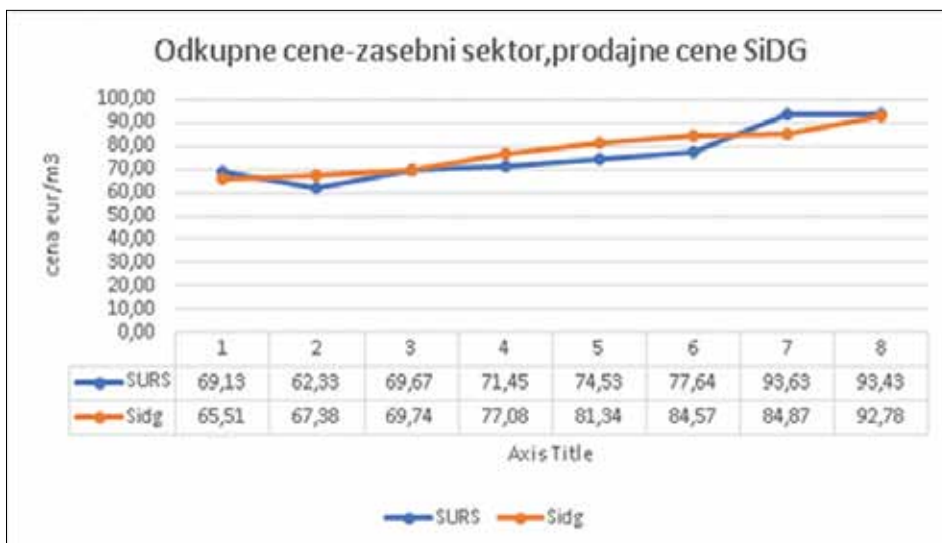
skoraj 11 milijonov evrov, če bi prodajne cene SiDG dosegle samo odkupne cene iz zasebnega sektorja. Še več, pričakovati bi bilo, da bi bile prodajne cene SiDG vsaj za 10 odstotkov višje od odkupnih cen v zasebnem sektorju (zaradi marže in boljše kakovosti državnih gozdov). V tem primeru bi bil izkupiček za SiDG še bistveno boljši.

Če primerjamo še druge skupine GLS, lahko ugotovimo, da so razlike v primerjavi z odkupom iz zasebnega sektorja manjše, v nekaterih primerih pa prodajne cene SiDG presegajo odkupne cene, vendar le minimalno.

Tabela 2: Odkupne cene lesa na kamionski cesti v zasebnem sektorju in povprečne prodajne cene SiDG za hlodovino iglavcev v letu 2021

2021M01	2021M02	2021M03	2021M04	2021M05	2021M06	2021M07	2021M08	Skupaj 1-8
Cena (EUR/m³)								
69,13	62,33	69,67	71,45	74,53	77,64	93,63	93,43	76,53
65,51	67,38	69,74	77,08	81,34	84,57	84,87	92,78	78,79
3,62	-5,05	-0,07	-5,63	-6,81	-6,93	8,76	0,65	-2,26

Vir: SURS; podatkovne baze SiDG

Uveljavitev tržnega modela

V letu 2021 je SiDG z uveljavitvijo novih pravil in podpisom novih dolgoročnih pogodb ponovno prišel na tržni model določanja cen. Naj najprej poudarimo, da je novi model določanja cen povsem jasen – skladno s pravili prodaje SiDG pri določanju cen upošteva podatke Statističnega urada RS, javno zbiranje ponudb in druge tržne informacije.

V tabeli 2 so v prvi vrstici prikazane odkupne prodajne cene v zasebnem sektorju na kamionski cesti, v drugi vrstici pa povprečne prodajne cene hlodovine iglavcev, dosežene v SiDG. Najbolj izstopa julij, ko so odkupne cene v zasebnem sektorju za kar 8,76 EUR/m³ višje od prodajnih cen SiDG. Višje odkupne cene so tudi še v avgustu. V celoti gledano je povpreč-

Tabela 3: Najugodnejše ponudbe na razpis JZP, objavljen 6. 7. 2021

Naziv gozdno lesnega sortimenta	Enota mere	Izhodiščna cena	GEC GP d.o.o.	MBS LIST d.o.o.	ELVIPO d.o.o.	MABOLES d.o.o.
SMREKA A	EUR/m ³	115	140,7	140	135	133,9
SMREKA B	EUR/m ³	102	127,7	127	122	120,9
SMREKA C	EUR/m ³	99	124,7	124	119	117,9
SMREKA D1	EUR/m ³	79	104,7	104	99	97,9
SMREKA D2	EUR/m ³	70	95	95	90	88,9

Vir: arhiv SiDG

na prodajna cena hlodovine iglavcev za prvih 8 mesecev komaj 2,26 EUR/m³ višja od odkupne cene v zasebnem sektorju, res pa je tudi, da je prvič po letu 2018 povprečna prodajna cena SiDG presegla povprečno odkupno ceno v zasebnem sektorju. Da bi kompenziral izpad iz julija in avgusta, je SiDG nekoliko močnejše korigiral cene v septembru in oktobru. V oktobru

Tabela 4: Pogodbene cene med SiDG in kupcem lesa v solastništvu

Vrsta GLS	Enota mere	Cena EUR/m ³
Smreka A1 (hlodi za furnir)	m ³	140
Smreka A2 (hlodi za furnir)	m ³	125
Smreka A	m ³	120
Smreka B	m ³	120
Smreka C	m ³	120
Smreka D1	m ³	95
Smreka D2	m ³	68
Brusni les smreka, jelka	m ³	75

Vir: cene lesa iz Aneksa k pogodbi med SiDG in kupcem lesa v solastništvu, podpisana 6. avgusta 2021.

gre za korekcijo najvrednejših sortimentov. Julija je SiDG objavil razpis za javno zbiranje ponudb za hlodovino smreke. V tabeli 3 so podatki o najugodnejših ponudbah za sklop 1. Vsi kupci imajo tudi dolgoročno pogodbo, nekateri pa so člani združenja SLOLES. Dvig izhodiščnih cen je bil od 25,7 do 18,9 EUR/m³, kakor je razvidno iz tabele. Vsi podatki so razvidni tudi iz zapisnika o odpiranju ponudb, objavljenega na spletni strani SiDG.

V tabeli 4 so cene lesa iz aneksa, podpisanega med SiDG in kupcem lesa v solastništvu. Iz tabele je razvidno, da so cene lesa smreke A, B, C 120 EUR/m³.

Tabela 5: Primerjava med prodajnimi cenami SiDG v septembru in oktobru ter najboljšimi ponudbami na javnem zbiranju ponudb v juliju 2021

Vrsta GLS	Cene SiDG september	Cene SiDG oktober	Ponudbe javnega zbiranja ponudb z dne 6. 7. 2021	
			GEC GP d.o.o.	MBS LIST d.o.o.
SMREKA A	134,81	142,81	140,7	140
SMREKA B	116,90	126,90	127,7	127
SMREKA C	111,90	121,90	124,7	124
SMREKA D1	92,54	100,54	104,7	104
SMREKA D2	70,54	70,54	95	95

Vir: arhiv SiDG

Nismo presegli cen iz javnega zbiranja ponudb

Iz tabele 5 je razvidno, da SiDG niti v oktobru niti v septembru v svojem ceniku ni presegel cen, ki so jih ponudili najboljši ponudniki na javnem zbiranju ponudb v juliju. Ti ponudniki imajo

sicer s SiDG sklenjene tudi dolgoročne prodajne pogodbe in med njim so bili tudi ponudniki, ki so člani združenja SLOLES.

Nobenega dvoma ni, da se je model statističnih referenčnih cen izkazal kot neprimeren, predvsem gledano s finančnega vidika, tudi če zamenarimo druge slabosti. Poudariti je treba še, da je SiDG od Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in združenj zasebnih lastnikov gozdov večkrat dobil opozorila o prenizkih prodajnih cenah GLS, ki posredno znižujejo cene v zasebnem sektorju in lastnikom gozdov znižujejo prihodek.

V zvezi z dopisom združenja SLOLES, ki poziva k znižanju cen lesa iz državnih gozdov in ponovni uvedbi statističnega modela določanja cen, lahko za zaključek dodamo: na podlagi prikazanih podatkov je jasno razvidno, kako je tržni model, ki smo ga uvedli spomladi letos, vplival na finančno uspešnost SiDG. Zato je verjetno odveč tudi razlaga, zakaj si združenje SLOLES želi znova stari model.

JAVNI POZIV ZA SODELOVANJE STRATEŠKEGA PARTNERJA PRI VZPOSTAVITVI LESNOPREDELOVALNEGA CENTRA

Na podlagi določb Zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 9/16 in 36/21 – ZZIRDKG) in Pravil družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., o načinu in merilih za prodajo gozdnih lesnih sortimentov, št. 34000-5/2020/4, ki jih je sprejela Vlada Republike Slovenije v vlogi skupščine družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., družba Slovenski državni gozdovi, d. o. o., objavlja javni poziv za sodelovanje strateškega partnerja pri vzpostavitvi lesnopredelovalnega centra.

Predmet javnega poziva je poziv vsem možnim strateškim investitorjem v lesnopredelovalno industrijo, da podajo Prijavo za sklenitev strateškega partnerstva pri vzpostavitvi lesnopredelovalnega centra. Prijava mora biti (v prvi, nezavezujoči fazi postopka) posredovana najpozneje do 31. 1. 2022, in sicer skladno z navodili iz javnega poziva.

Javni poziv je objavljen na spletni strani družbe SiDG (www.sidg.si).

Zakaj ravno tu in zakaj **ravno zdaj**

Janez Pucelj, direktor Snežnika d.o.o.

Vsak projekt ima nekje na zemeljski krogli v tem trenutku idealne razmere, da mu uspe.

Samo po dekretu so se nekdaj postavljale tovarne, ki niso imele surovinskega zaledja. Snežnik ni eden od takih. Preteklost tega kraja je tesno povezana z lesom. Kočevarji so bili znani predelovalci in prodajalci lesa. Okoliški gozd jim je ponujal les, ki je ustvarjal razvoj predelovalne dejavnosti. Takrat se ni govorilo o varovanju okolja, zdrava kmečka pamet je učila, da je smiselno izkoriščati tisto surovino, ki je bila najdosegljivejša, in to tako, da bi od nje lahko živeli tudi potomci. Trajnostno ravnanje. Preprosto in učinkovito. Tradicionalno za ta del Slovenije. Zato **ravno tu**.

Obdobje po 2. svetovni vojni je spremenilo podobo tega kraja. Prisiljena ležernost, ko je bilo vsega dovolj, a se hkrati ni nič dovoljevalo, je onemogočala podjetniško razmišljanje. Kljub zlaganemu blagostanju, ki pa so se ga ljudje zavedali, je ostala odločenost vztrajati v tem okolju, si zagotoviti preživetje na hišnem pragu, in ne v tujini. Živel in delal so na Snežniku in z njim. Tudi zato **ravno tu**.

Osamosvojitve je prinesla nove izzive. Iz bogatega podjetja z razvejano dejavnostjo je z nekaj vladnimi ukrepi, ki so v glavnem siromašili vrednost podjetja, ostala samo lesnopredelovalna dejavnost. Na demografsko ogro-

ženem področju, v osrčju kočevskih gozdov. Današnji prepoznavni znak podjetja Snežnik je obrabljena, iztrošena oprema, zastareli tehnološki procesi, omejena fleksibilnost ... Skoraj nič dobrega, razen ljudi.

Obstoja na trgu žaganega lesa si danes ni mogoče več predstavljati brez celovite visokokakovostne storitve, ki pa jo lahko omogoči

samo sodobna, digitalizirana in avtomatizirana oprema. Dejstvo. In to je tudi razlog, zakaj **ravno zdaj**.

Še vidik družbene odgovornosti. **Gozd je narodovo dobro, les je strateška surovina.**

S strateško surovino se ravna pazljivo (ker je strateška!), treba jo je oplemenititi in pametno uporabiti (prodati, predelati, vgraditi), povečati dodano vrednost. Naj se naša skrb za les ne konča na kamionski cesti, naj se nadaljuje med celotnim procesom predelave in obdelave, naj se izkoristi tudi celoten energetski potencial, ki ga ponujajo procesi, naj bo končni leseni izdelek opremljen z oznako slovenski, naj bodo naša dejanja trajnostna ... Naj se naša skrb osredotoči tudi na zaposlene in njihove družine, ki so odvisne od delovanja podjetja. To je družbeno odgovorno delovanje.

Te misli niso v skladu z megalomanskimi globalnimi projekti in gibanji, ker se dotikajo relativno majhnega okolja (kočevsko-ribniško-novomeško območje). Po Sloveniji danes hodijo guruji, ki obljublajo mega investicije v predelavo lesa. Seveda so to tujci ob pomoči domačih vsevedov. Apetiti so jasni – diši jim surovina. Se jim bomo/bodo uklonili? Greh bi bil!

Čas je primeren, okoliščine ravno tako, za končno vzpostavitev lesnopredelovalne verige. Naj bo prvi člen kočevska jelka ali smreka, ki mu sledi predelovalna veriga Snežnika.

DEL LJUBLJANE se že več let greje Z NAŠIMI SEKANCI

Pogovor: **Suzana Rankov**
Fotografije: **arhiv Tesar les d.o.o.**

Podjetje Tesar les iz Podčetrka je družinsko podjetje, ki je bilo ustanovljeno leta 2006. Za proizvodnjo sekancev so se odločili, saj se je lastnik Zlatko Kužner kot lesarski tehnik že od srednje šole srečeval z lesom in ga je to vseskozi veselilo. Na vprašanje, zakaj so se odločili ravno za proizvodnjo sekancev, Zlatko Kužner pravi: »V tistem času je bilo veliko lesnih obratov, v katerih je ostajalo veliko nepredelanih lesnih ostankov, in sicer v času, ko je bil trg sekancev v Sloveniji še v povojih. Zanimala me je predelava teh ostankov. V začetku smo najemali storitve mletja sekancev, leta 2010 pa smo nabavili prvi lastni sekalnik lesa, ki je bil takrat med najzmogljivejšimi v Sloveniji.«

Koliko ljudi je trenutno zaposlenih v vašem podjetju? Delate v podjetju tudi družinski člani? Pripravljate naslednike za prevzem podjetja?

Naše podjetje trenutno zaposluje devet ljudi. V podjetju sva zaposlena s partnerko. Hči trenutno obiskuje srednjo ekonomsko šolo, sin pa bo jeseni postal srednješolec. Oba že od malih nog vseskozi spremljata potek dela v podjetju in že pomagata po svojih močeh. Upam, da s prevzemom ne bo težav.

Koliko prihodkov ste ustvarili lani?

Približno 2,3 milijona evrov čistih prihodkov od prodaje.

Koliko oblovine iglavcev in listavcev predelate letno?

V zadnjem letu smo predelali okoli 6.200 m³ oblovine iglavcev in okoli 33.100 m³ oblovine listavcev.

Kateri so vaši proizvodi?

Naše podjetje se ukvarja predvsem s proizvodnjo sekancev, s katerimi oskrbujemo večje energetske sisteme v državi. Nekaj sekancev za proizvodnjo plošč tudi izvozimo v tujino.

Koliko sekalnikov za lesne sekance imate?

Za proizvodnjo sekancev uporabljamo tri zmogljive sekalnike za les. Eden je v glavnem skladišču, druga dva sta prevozna ter večino del opravita na deloviščih na terenu, golosekih, pri krčitvah, čiščenju zaraščenih površin, vodotokov in različnih drugih trasah.

Imate tudi lasten vozni park ali najemate storitve prevoza?

Da, imamo lasten vozni park, s katerim opravimo večino logističnih storitev za lastne potrebe.

Kdo so vaši ključni kupci?

Naši ključni kupci so največji energetske obrati v državi, ki za proizvodnjo toplotne in električne energije uporabljajo lesne sekance.

Bo pretirano, če rečemo, da se Ljubljanci grejejo z vašimi proizvodi?

Dobršen del Ljubljane se že več let greje z našimi sekanci.

Del proizvodov, približno tretjino, prodate tudi v tujino. Kdo pa so v tujini vaši kupci?

To so večji koncerni, proizvajalci lesnih plošč.

Ali fizičnim osebam prav tako prodajate sekance?

Fizičnim osebam načeloma sekancev ne prodajamo, saj se nismo specializirali za prodajo na drobno. Fizične osebe oskrbimo z manjšo

količino, morda za ureditev različnih potk, visokih gred ...

V kaj ste investirali v zadnjih letih?

V zadnjih letih smo investirali v nakupe zemljišč v industrijski coni, v kateri delujemo, in tako povečevali zmogljivosti našega lesnega centra. Letos smo zgradili še novo pokrito skladišče, v katerem skladiščimo lesne sekance na suhem. Vseskozi tudi investiramo v sodobne, zmogljive sekalnike in urejen vozni park.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost?

Ostati želimo zanesljiv partner našim kupcem in dobaviteljem, zaposlenim pa zagotavljati dobre razmere za delo.

Tisti, ki ustvarjajo politiko na področju

gozdarstva in lesarstva, svariijo, da bi morali domač les predelati v izdelke z višjo dodano vrednostjo, ne pa ga pretvarjati v energente.

Kako jim odgovarjate?

S tem se ne strinjamo, kajti vrednejši les tako ali tako ne prenese, da bi ga predelali v energente. V energente se predeluje les najslabše kakovosti, kot so sečni in žagarski ostanki, oblovina iglavcev in listavcev, ki ni primerna za drugo proizvodnjo, na primer plošč. Problem pa je, da se zelo veliko najkakovostnejšega lesa izvozi v tujino in se vrača v obliki izdelkov z višjo dodano vrednostjo.

Z novimi energetskimi smernicami, ki se obračajo stran od fosilnih goriv, se

zdi, da vam posla ne bo zmanjkalo, ravno nasprotno. Kakšno rast v poslovanju načrtujete?

Če bodo naši največji kupci povečevali rabo obnovljivih virov energije, bomo vzporedno z njimi rastle tudi mi, kajti na morebitno povečanje proizvodnje smo dobro pripravljeni.

S SiDG imate podpisano dolgoročno prodajno pogodbo. Kaj vam pomeni?

Opazate spremembe v primerjavi s tem, kako ste do surovine prihajali v času koncesijskega sistema v državnih gozdovih?

S SiDG imamo že drugič podpisano dolgoročno pogodbo. Z vami dobro sodelujemo že od vaše ustanovitve, ko še ni bilo dolgoročnih pogodb. Dolgoročna pogodba nam pomeni zanesljivo dobavo surovine, s čimer smo zelo zadovoljni. V času koncesijskega sistema smo prav tako sodelovali z večino koncesionarjev, vendar je bila dobava bolj razdrobljena in ni bila konstantna.

Kolikšen delež predelane surovine vam pomeni les iz državnih gozdov? Kje dobite manjkajočo surovino?

Približno 35 odstotkov dobave lesa nam pomeni les iz državnih gozdov, drugo manjkajočo surovino kupimo na trgu od zasebnih podjetij, posameznikov – lastnikov gozdov ter žagarskih obratov v Sloveniji in sosednji Hrvaški. Z vsemi imamo dobre dolgoletne poslovne odnose.

Letos so se cene gozdnih lesnih sortimentov močno dvignile.

Drži. Visoke cene gozdnih lesnih sortimentov negativno vplivajo na naše poslovanje. Z vsemi večjimi kupci imamo sklenjene sezonske letne pogodbe in se v tem trenutku zaradi nastale situacije o dvigu cen še pogajamo.

Ker se bližamo koncu letošnjega leta, me zanima, kaj si za prihodnje leto želite za podjetje in kaj si želite za slovensko lesno industrijo?

Za svoje podjetje, kakor tudi za slovensko lesno industrijo si v novem letu želimo stabilno poslovanje, normalne razmere na trgu in dobro poslovno sodelovanje z vsemi poslovnimi partnerji.

MODIFIKACIJA LESA,

ki vodi v izboljšanje mehanskih in fizikalnih lastnosti

Avtorji: **Andreja Kutnar, Marica Mikuljan, Lei Han;** InnoRenew CoE, Izola

Modifikacija lesa z uporabo DMDHEU (1,3-dimethylol-4,5 dihydroxy ethylene urea) je okolju neškodljiva tehnologija, ki lesu poveča dimenzijsko stabilnost, trdoto površine in odpornost tako proti glivam razkrojevalkam kot morskim (lesnim) škodljivcem. Izboljšanje lastnosti je odvisno od homogenosti razporeditve poteka kemične reakcije, navzema impregnacijskega sredstva in ravni fiksacije reagenta. Modifikacija izboljša odpornost lesa proti vremenskim vplivom, zmanjšuje pa tudi obarvanje zaradi gliv, česar pa v celoti ne prepreči. Tehnologija uporabe DMDHEU kaže na obetavno rabo lesnih vrst z nizko naravno odpornostjo pri njihovi zunanji rabi.

Učinki modifikacije

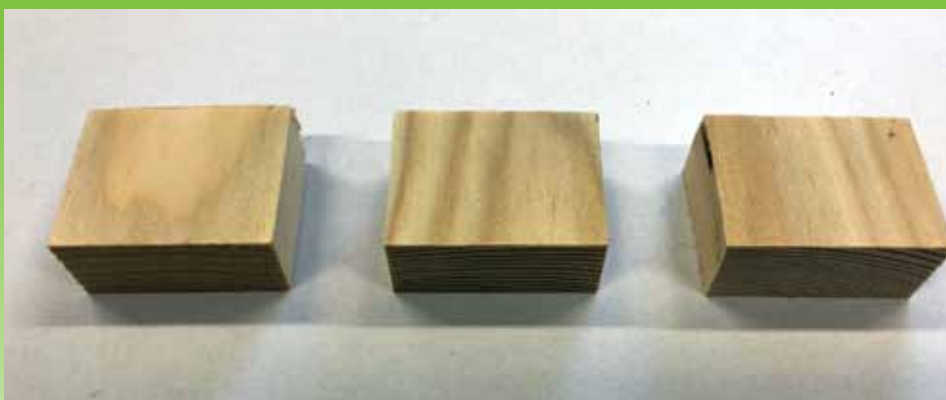
Modificiranemu lesu smo določili mehanske lastnosti, dimenzijsko stabilnost in omočitvene lastnosti ter proučevali njegovo obstojnost s postopkom pospešenega staranja. Modifikacija lesa z DMDHEU vodi do izboljšanih mehanskih lastnosti, predvsem trdote (slika 3) ter fizikalnih lastnosti z izboljšanjem dimenzijske stabilnosti. Pri impregnaciji DMDHEU prodre v les in reagira v celičnih stenah. Reakcija povzroči zamreženje polimerov celične stene z DMDHEU. Posledica tega so zmanjšanje krčenja in nabrekanja celičnih sten ter izboljšanje dimenzijske stabilnosti DMDHEU modificiranega lesa ter povečana trdota lesa jelke in bukve.

Postopek modifikacije lesa z uporabo DMDHEU je podoben drugim postopkom kemične modifikacije, tj. impregnaciji z reagenti v vakuumu/tlaku, čemur sledi utrjevanje s segrevanjem. Tako lahko les z določeno vrsto modifikacije postane večnamenski. Lahko ga uporabljamo v izdelkih, za katere je brez obdelave neprimeren.

Modifikacija lesa jelke in bukve

Parametri postopka modifikacije so odvisni od izbranih materialov, uporabljenih v postopku. To so impregnacijsko sredstvo ter vrsta lesa in njegove dimenzije. Na InnoRenew CoE smo v sodelovanju s SiDG proučevali modifikacijo lesa jelke in bukve z impregnacijskim sredstvom DMDHEU (slika 1 in slika 2). Na podlagi rezultatov raziskave smo določili tehnološke parametre modifikacije lesa z DMDHEU, ločeno za bukev in jelko. Tehnološki parametri so bili določeni za posamezne faze (priprava lesa, priprava raztopine DMDHEU, impregnacija, sušenje, utrjevanje, uravnovešanje).

Bukev in jelka sta zelo različni vrsti lesa tako na makro kot na mikro ravni. Razlikujeta se tudi po kemijski sestavi. Lastnosti izbrane ga lesa zelo vplivajo na postopek modifikacije in končne lastnosti modificiranega lesa. V raziskavah smo ugotovili, da mora biti za kakovosten končni izdelek priprava lesa pred impregnacijo za jelko drugačna kot za bukev. S pravilno pripravo lesa pred impregnacijo so

Slika 1: Vzorci kontrolne jelke (levo), DMDHEU-modificirane jelke pri 140 °C (sredina), DMDHEU-modificirana jelka pri 170 °C (desno).

Slika 2: Vzorci kontrolne bukovine (levo), DMDHEU-modificirane bukovine pri 140 °C (sredina), DMDHEU-modificirana bukovine pri 170 °C (desno).

tehnološki parametri za postopke priprave raztopine DMDHEU, impregnacije, sušenja, utrjevanja in uravnovešanja modificiranega lesa za obe lesni vrsti enaki.

Postopek pospešenega staranja

Postopek pospešenega staranja je vrsta preizkušanja, ki se uporablja za merjenje trajno-

sti materialov v določenih okoljskih razmerah. Je simulacija naravnih razmer v laboratoriju, ki uporablja ekstremne vremenske razmere z namenom pospešiti proces staranja in oceniti vplive okolja na materiale. Tehnika preizkušanja se uporablja za merjenje prihodnje degradacije ali korozije materialov. Barvne

Slika 3: Testiranje trdote modificiranega lesa.

spremembe površine v postopku pospešenega staranja lesa so bile pri DMDHEU-modificiranem lesu jelke in bukve manjše v primerjavi z nemodificiranim lesom. Spremembe vizualnih lastnosti lesa vplivajo na estetsko privlačnost, so pa lahko tudi simptomatične za spremembe mehanskih lastnosti. Manjša sprememba barve pri DMDHEU-modificiranem lesu nakazuje večjo odpornost proti okoljskim dejavnikom kot pri naravnem lesu bukve in jelke.

Testi odpornosti proti glivam razkrojevalkam sicer še potekajo. Pretekle raziskave pa jasno dokazujejo izboljšano odpornost DMDHEU-modificiranega lesa. Prav tako še potekajo lepilne lastnosti modificirane bukovine in jelke. Pretekle raziskave pa izkazujejo, da je za lepljenje DMDHEU-modificiranega lesa najprimernejše lepilo PUR, ki ustreza kriterijem standarda EN 301.

DMDHEU-modificiran les je primeren za uporabo v notranjih in zunanjih prostorih, npr. za okna, vrata in druge izdelke stavbnega pohištva, fasadne obloge, terase in ograje, ladijske krove, zunanje in notranje pohištvo, visoke grede itd.

Prednosti postopka

Modifikacija lesa pomeni različne inovativne postopke na področju zaščite lesa ter povečuje njegovo multifunkcionalnost z uporabo v različnih izdelkih. Proizvodnja DMDHE-modificiranega lesa iz bukovine in drugih listavcev omogoča povečati obseg njihove uporabe, povečuje vrednost lokalne surovine, ki bi lahko zapolnila vse večje zahteve trga, tako po količinah kot inovativnih proizvodih. Velika prednost postopka modifikacije z DMDHEU je minimalna sprememba barve tretiranega lesa.

Evropski teden gozdov: Prihodnost gozdov

Besedilo: **mag. Janez Logar, Boris Rantaša, dr. Aleš Poljanec;**
Zavod za gozdove Slovenije

Okoljske in družbene spremembe se dogajajo bistveno hitreje kot v preteklosti, kar močno vpliva na naša življenja in delo, hitre spremembe v družbi in okolju pa bodo stalnica in tudi izziv stroke v prihodnjih desetletjih. Na temo prihodnosti gozdov je potekal tudi letošnji Evropski teden gozdov, ki ga obeležujemo na pobudo Organizacije združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) in Gospodarske komisije Združenih narodov za Evropo (UNECE). Prvič je bil obeležen leta 2008, ponuja pa edinstveno priložnost za povečanje prepoznavnosti gozdno-lesnega sektorja in vpliva na evropske in svetovne razprave o gozdovih.

Gozdovi in globalne spremembe

Globalna pandemija koronavirusa SarS-Cov-2 je povzročila motnjo v delovanju družbe in gospodarstva ter v kombinaciji z naraščajočo hitrostjo podnebnih sprememb še povečala negotovost glede življenja v prihodnjih desetletjih. Z gotovostjo pa lahko trdimo, da bosta gozdarstvo in gozdno-lesni sektor v bližnji prihodnosti soočena s kompleksnimi izzivi. Na eni strani bomo morali najti pravo pot za blaženje in prilagajanje gozdov na podnebne spremembe ter usmerjati vlogo gozdov pri prilagajanju družbe na te spremembe. Po drugi strani pa bomo morali najti načine za prilagajanje gozdno-lesne verige na spremembe na svetovnih trgih, ki jih prinašajo spremembe v potrebah po gozdni proizvodnji in drugih ekosistemskih storitvah gozdov ter spremembe v globalni ponudbi teh. V Srednji Evropi in Sloveniji se bomo na primer srečevali z zmanjšano ponudbo lesa iglavcev in posledično kakovostnega tehničnega lesa, po katerem pa bodo po predvidevanjih vedno večje potrebe. Hkrati s tem se bodo povečevala tudi pričakovanja po socialnih in okoljskih vlogah gozdov.

Zaradi teh okoliščin je pričujoče desetletje, ki so ga Združeni narodi razglasili za desetletje obnove ekosistemov, še posebej pomembno. Gozdovi so eden izmed osnovnih ekosistemov našega planeta, kar pomeni, da so ohranjanje in obnova ter trajnostno, sonaravno in večnamensko gospodarjenje z gozdovi ključnega pomena za doseganje ciljev desetletja obnove ekosistemov. Funkcije in ekosistemske storitve gozdov postajajo za ljudi vse pomembnejše: čist zrak, hrana in pitna voda, trajnostni materiali, prostor za rekreacijo ... Potrebe po lesnih in drugih gozdni proizvodih in storitvah, ki vključujejo ohranjanje biotske raznovrstnosti in vezavo (sekvestracijo) ogljika, se povečujejo in spreminjajo. Zato postajajo tudi izzivi za gozdarstvo vse bolj kompleksni. Zaradi nagle urbanizacije svetovnega prebivalstva mesta in lokalne skupnosti vse bolj razumejo pomen mestnega drevja in zelene infrastrukture ter trajnostnega, sonaravnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi za prebivalce urbanih okolij.

Sedanost in prihodnost slovenskih gozdov?

Od leta 2014 se slovensko gozdarstvo spoprijema s posledicami naravnih ujm in napada podlubnikov, ki so prizadele več kot polovico slovenskih gozdov. Med sanacijo posledic naravnih ujm je bilo v slovenskih gozdovih evidentiranih in pospravljenih za več kot 20 milijonov m³ drevja, ob sanaciji pa sta potekali tudi intenzivna naravna in umetna obnova gozdov. Slovenski projekt

22–28 November 2021

obnove gozdov v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020 je bil prepoznan tudi na evropski ravni, saj smo bili med 125 prijavljenimi projekti iz držav članic EU izbrani v ožji krog 20 finalistov evropskega natečaja Rural Inspiration Awards 2021, to je med najbolj navdihujoče projekte podeželja med članicami EU. Veliko pohvalo moramo nameniti gozdarjem, lastnikom gozdov in izvajalcem gozdarskih del, saj brez njihove zavzetosti in požrtvovalnosti uspešna sanacija in nato obnova gozdov ne bi bili mogoči. O tem pričajo tudi primeri neuspešnih sanacij iz tujine.

Lani je bilo posajenih
1.930.000 sadik gozdnega
drevja na **714** ha površin.

Kljub naravnim ujmam so slovenski gozdovi zaradi skrbnega načrtovanja in gospodarjenja z njimi v dobrem stanju, o čemer pričajo kazalniki ohranjenosti gozdov, temu pa pritrjuje tudi pred kratkim objavljeno Poročilo o izvajanju nacionalnega gozdnega programa v obdobju 2015–2019. V primerjavi z letom 1947 sta se lesna zaloga in letni prirastek lesa v slovenskih gozdovih skoraj potrojila, povečala pa se je tudi njihova površina, in sicer s 36,4 na 58 odstotkov. Slovenski gozdovi so poznani kot primer ohranjene narave in biotske raznovrstnosti, »slovenska gozdarska šola« pa je danes po svetu poznana kot ena izmed utemeljiteljic trajnostnega, sonaravnega in večnamenskega gospodarjenja z gozdovi.

V primerjavi z letom 1947
sta se lesna zaloga in letni
prirastek lesa v slovenskih
gozdovih skoraj potrojila.

Pred nami so številni izzivi

Kratkoročni trendi kažejo na umirjanje rasti kazalnikov stanja in gospodarjenja z gozdovi. Površina gozdov se po več kot 140 letih na ravni Slovenije ne povečuje več. Evidentiran posek še vedno ne dosega možnega (v letu 2020 je posek znašal 59 odstotkov možnega), še vedno pa se povečuje možni posek – v zadnjem letu se je povečal za 2,1 odstotka. Delež sanitarne sečnje v skupnem poseku v letu 2020 je znašal 42 odstotkov celotnega poseka in je prvič po letu 2014 manjši od 50 odstotkov, kar je povezano z umirjanjem prenamnožitve podlubnikov in manjšim deležem poškodovanih gozdov v naravnih ujmah v letih 2019 in 2020. Zlasti v primestnih območjih in na območjih intenzivnega kmetijstva se srečujemo z velikimi pritiski na gozd in gozdni prostor ter številnimi vlogami za krčitev gozdov. Konflikti med okoljskimi, ekonomskimi in socialnimi funkcijami zaradi hitrega tempa sprememb in vplivov teh na gozdove postajajo vse bolj izraziti. Če pred desetletji s soobstojem teh funkcij v gozdovih ni bilo večjih težav, so pred nami danes številni izzivi. Naštevamo le nekaj trenutno najbolj perečih: širjenje invazivnih tujerodnih škodljivih organizmov v gozdovih, konflikt med ohranjanjem velikih zveri in kulturne krajine, zagotavljanje zadostnih količin surovin za lesnopredelovalno industrijo, škoda v gozdovih zaradi objedanja divjadi, problem vožnje z motornimi vozili v naravnem okolju, širjenje podlubnikov iz gozdnih rezervatov v gospodarske gozdove, in številni drugi.

Potrebovali bi iskreno sodelovanje med vsemi deležniki

Pot za rešitve bodo začrtali Območni gozdnogospodarski in lovsko upravljavski načrti za obdobje 2021–2030. Zdaj, ko prihajamo v sklepno fazo obnove, se vsem deležnikom zahvaljujemo za dobro sodelovanje in konstruktiven prispevek tako v fazi podajanja pobud kot na nacionalnih in območnih delavnicah, zlasti v zahtevnih razmerah, ki jih je pred nas postavila epidemija. Hkrati vas vabimo k sodelovanju v zadnjih korakih procesa – javnih razgrnitvah osnutkov načrtov – in drugim aktivnostim v okviru Gozdnega dialoga. Začenja se projekt digitalizacije gozdarstva, ki bo v prihodnjih letih posodobil delo javne gozdarske službe. Posodabljanje in prilagajanje na spremenjene razmere bosta od gozdarjev terjala veliko znanja, volje in požrtvovalnosti. Gozdarji s skrbjo za gozdove opravljamo plemenito poslanstvo, ki se ga premalo zavedamo. Gozdovi namreč zelo vplivajo na kakovost življenja naše družbe, nam omogočajo dolgoročno preživetje in so naša naložba za prihodnost. Prepričani smo, da bomo izzive, pred katere smo ali pa še bomo še postavljeni, lažje premagovali s sodelovanjem med vsemi gozdarskimi ustanovami, ki se v Sloveniji ukvarjamo z gozdovi.

Uspešen zaključek prižiga kope rekorderke

v Oglarski deželi

Ob mednarodnem dnevu gozdov 21. marca 2021 se je v Oglarski deželi na Dolah pri Litiji začela zlagati največja oglarska kopa v Evropi - kopa rekorderka. Od slavnostnega prižiga 13. avgusta 2021 pa do štoranja (razdiranja) kope 11. septembra 2021 se je zvrstilo več dogodkov.

Projekt dokazuje, da lahko danes oglarstvo znova zadovoljuje in aktivira več vlog gozda, predvsem pa proizvodne in socialne. Beseda oglarstvo, oglarjenje ali oglarija pomenijo pridobivanje oglja v kopah. Tovrstno izkoriščanje lesa je znano že iz davnine. Poogljavanje poteka pri omejenem dostopu zraka in edini glavni proizvod je oglje. Kuhanje oglja poteka z nepopolnim zgorevanjem lesa v jamah, kopah ali prenosnih pečeh.

Oglje je bilo pomemben proizvod vse do devetdesetih let 19. stoletja, ko se je bukov les začel uporabljati tudi v tehnične namene in je dosegal boljšo ceno kot oglje. Še danes lahko povsod v naših gozdovih najdemo ostanke kopišč.

Danes oglarjenje omogoča ohranitev identitete, mentalne podobe območja. Je paradigma samosvojski skozi naravne in grajene posebnosti. Projekt »kopa rekorderke« je jasno nakazal eno izmed možnih rešitev gospodarjenja v

mlajših gozdovih, kjer je nega gozdov z redčenji najbolj potrebna. Lesu nižje tržne vrednosti, ki nastaja pri negi gozda, se namreč s kuhanjem v oglje doda vrednost.

Pozitiven vidik oglarjenja je še v ohranjanju kulturne krajine. Zaraščanje kmetijskih površin je vse močnejše. Z izrabo te lesne mase v oglje nedvomno pripomoremo k zmanjšanju površin, ki so se zarasle. Prav kopa rekorderka na oglarski domačiji Medved v Dolah pri Litiji je bila zložena predvsem iz lesa, posekanega ob negi

Enega izmed dogodkov pri kopi velikanki sta se udeležila tudi Janez Levstek, vodja gozdnega obrata SiDG iz Kočevja in aktivni član oglarskega društva (levo), ter Matjaž Juvančič, poslovni direktor SiDG.

Besedilo: **Jože Prah**, predsednik društva oglarjev Slovenije

V Sloveniji vsako leto oglari blizu sto oglarjev, ki letno zložijo in skuhamo približno 100 kop in več, kar pomeni blizu tisoč ton oglja.

gozda in z zaraščajočih površin, ter debelejših sečnih ostankov.

V okviru projekta, ki je potekal na območju občin Šentrupert, Litija in Radeče, se je zvrstilo več 10 dogodkov. V tem času je potekalo tudi srečanje slovenskih oglarjev, ki je še kako povezano s SiDG. Mnogo oglarjev si želi tudi pridobiti določeno lesno maso, ki nastaja ob sečnji oziroma negi gozda v državnih gozdovih.

Velik kapital projekta oglarjenja v Sloveniji lahko strnemo v spodnje točke:

- oglarska kadeča kopa kot medij za združevanje,
- izjemnost prostovoljne naravnosti dela,
- voden obisk spoznavanja sožitja človeka in narave,
- osebna rast,
- razvoj podeželja (inovativnost).

Ugotavljamo tudi, da je glavni dejavnik, da se je oglarjenje ohranilo, tradicija. In z nadgradnjo te tradicije z državnimi ukrepi je postalo oglarjenje tudi ekonomsko zanimivo. Takrat bomo lahko nedvomno marsikje pričra povečanju opravljenih negovalnih del v gozdu ter zmanjševanju zaraščanja krajine v smislu turizma v gozdnem prostoru in večanju socialnega kapitala. Predvsem pa se ljudje ne bodo fizično in duhovno umaknili s podeželja.

Več informacij lahko najdete na www.drustvo-oglarjev.si in na Facebookovi strani Društva oglarjev Slovenije.

KOPA VELIKANKA V ŠTEVILKAH

- V kopo je bilo zloženo več kot 300 prm drv.
- Za celoten proces dela kope rekorderke je bilo potrebnih 1.282 ur dela podnevi in ponoči.
- Skuhalo se je 33.087 kilogramov oglja.
- Kopo rekorderko je obiskalo več kot 4.000 obiskovalcev iz Francije, Nemčije, Avstrije in seveda tudi domačini in obiskovalci iz vse Slovenije.

IZZIVI izvajanja del V GOZDOVIH

Besedilo in foto:
dr. Nike Krajnc in Matevž Triplat,
Gozdarski inštitut Slovenije

S potekom koncesij za gospodarjenje z državnimi gozdovi so se pod vplivom novih tržnih zakonitosti število, struktura in organiziranost gozdarskih podjetij spremenili. Po podatkih, ki so dostopni na portalu MojGozdar (www.mojgozdar.si), se je število podjetij, ki so registrirana za izvajanje del v gozdovih, povečalo za nekaj več kot 900 (v letu 2017) na več kot 1600 v letu 2020. Do konca leta 2020 smo v Sloveniji zabeležili 1654 izvajalcev gozdarskih storitev. To število se je v zadnjem letu v povprečju povečalo za 10,2 izvajalca na mesec.

Na področju izvajanja del v gozdovih je ključna presoja obstoječih podatkovnih virov, ki je podlaga za oblikovanje novih politik, ukrepanje ob veliko površinskih motnjah, zmanjševanje obsega sive ekonomije ter približevanje večji profesionalizaciji del v gozdarstvu. Predvidevamo,

Podatki - Kazalniki

Kazalniki

Kazalniki gospodarjenja z gozdovi napovedujejo in nakazujejo stanje ter nakazuje razvoj gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji. Kazalniki so predvsem državni podatki, ki kažejo stanje ali nakazuje razvoj in so tako lahko pomembno orodje pri oblikovanju politik na tem področju. Predstavljajo npr. stroškovno poročila o gozdovih in gozdarstvu v Sloveniji, saj vključujejo tudi Nacionalni gozdni program. Spletišče je dinamično in se bo v prihodnosti nadgrajevalo. Vsi predstavljeni kazalniki temeljijo na obsežnih podatkih in podatkovnih bazah, ki kažejo stanje, lastnosti ali razvoj določene pojave in/ali aktivnosti. Podatki se spreminjajo v določenih časovnih periodah, zato se bodo tudi kazalniki dopolnjevali in nalagajali v različnih časovnih periodah.

Za boljše preglednost so vsi kazalniki dodatno razdeljeni v 6 kategorij:

Kazalniki gospodarjenja z gozdovi na prenovljenem portalu InfoGOZD/WCM (<https://wcm.gozdis.si>)

KDO SO IZVAJALCI GOZDARSKIH STORITEV

Z organizacijskega vidika prevladujejo predvsem manjši izvajalci gozdarskih storitev, 48,7 odstotka izvajalcev gozdarskih storitev je organiziranih kot samozaposleni (navadno zaposlujejo lastnika in nekaj gozdnih delavcev). Druga največja skupina s 34,1 odstotka so kmetje, ki se lahko registrirajo za opravljanje storitev poleg svoje glavne poslovne dejavnosti (običajno kmetijske dejavnosti). Vendar je obseg dela, ki ga lahko opravljajo z opravljanjem storitev, količinsko omejen z zakonom. Tretja največja skupina s 14,6 odstotka so družbe z omejeno odgovornostjo (d.o.o.) kot zasebne pravne osebe s svojo pravno identiteto, kar ločuje odgovornost družbe od zaposlenih.

da se bo trg gozdarskih storitev v prihodnosti še razvijal in širil, kar zahteva prenovo sistema spremljanja stanja in prilagoditve v politikah spodbud in podpor. S temi izzivi in z izzivi izvajanja del z gozdovi smo se na Gozdarskem inštitutu Slovenije ukvarjali v projektu »Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev (V4-1812)«, ki sta ga sofinancirala Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo

in prehrano ter Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS.

Na gospodarjenje z gozdovi gledamo z različnih zornih kotov, zato smo v podporo odločevalcem in vsem, ki jih izvajanje del v gozdovih zanima, razvili novo spletišče, »Kazalniki gospodarjenja z gozdovi«, ki je del prenovljenega portala InfoGOZD/WCM (<https://wcm.gozdis.si>). Izbrani kazalniki napovedujejo in nakazujejo stanje ter

Glavni direktor na posvetu o izzivih v gozdni proizvodnji

Na posvetu, ki ga je sredi oktobra Gozdarski inštitut Slovenije organiziral ob zaključku projekta »Razvoj kazalcev in metodologije spremljanja ponudbe gozdarskih storitev«, je s svojim prispevkom sodeloval tudi glavni direktor SIDG, mag. Robert Tomazin.

Udeležencem je predstavil poslovanje SIDG in strateška področja delovanja, ki jih je začrtal letos aprila sprejeti desetletni strateški načrt s poudarkom na upravljanju gozdov v lasti Republike Slovenije. Pri izvajanju del v državnih gozdovih je med drugim izpostavil oblikovanje dolgoročnih partnerskih odnosov, informatizacijo proizvodnih procesov ter oblikovanje storitev

za upravljanje gozdov v zasebni lasti. Napovedal je tudi nadaljnje usposabljanje delavcev v lastni gozdni proizvodnji SIDG za kakovostno opravljanje del, nadaljnje nakupe sodobne mehanizacije in oblikovanje interventnih skupin za izvajanje sanitarnih sečenj pri naravnih ujmah in ob pojavu karantenskih bolezni. Udeležencem je predstavil naloge letos ustanovljenega oddelka za kakovost in standarde SIDG, katerega glavna naloga je preverjanje izvajanja del v gozdovih, zagotavljanje kakovosti izvedbe del in dvig ravni GLS. Ob koncu se je glavni direktor SIDG dotaknil še izzivov, ki jih prinaša zdravstvena kriza.

Besedilo: **SR**

Foto: arhiv GIS

razvoj gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji, za-
jeti so tako okoljski kot socialni in ekonomski
vidiki. Pri pripravi metodologije za izbor in pri-
kaz kazalnikov gospodarjenja z gozdovi smo se
zgledovali po kazalnikih okolja, ki jih pripravlja in
objavlja Agencija za okolje Republike Slovenije.
Kazalniki se ne podvajajo, ampak se dopolnju-
jejo, zato nismo razvijali kazalnikov s področja
okolja. Družbene in gospodarske kazalnike smo
za boljšo preglednost dodatno razdelili v šest
poglavij (Gozdarske politike, Profesionalizacija
del, Lastništvo gozdov, Pridobivanje lesa, Bio-
gospodarstvo ter Trg lesa in lesnih proizvodov).

**Posvet »Izzivi izvajanja del v gozdovih«
(Gozdarski inštitut Slovenije, 13. 10. 2021)**

V tabeli predstavljamo mnenja udeležencev o devetih tematskih vprašanjih.

1 - Se popolnoma ne strinjam	2 - Se ne strinjam	3 - Se niti ne strinjam niti strinjam	4 - Se strinjam	5 - Se popolnoma strinjam	SUM	1 - Se popolnoma ne strinjam	2 - Se ne strinjam	3 - Se niti ne strinjam niti strinjam	4 - Se strinjam	5 - Se popolnoma strinjam
Zasebni lastniki gozdov večino del v gozdu še vedno opravijo sami.										
9	14	11	37	10	81	11,1 %	17,3 %	13,6 %	45,7 %	12,3 %
Velikost gozdne posesti vpliva na intenziteto sečnje v zasebnih gozdovih.										
6	7	11	36	22	82	7,3 %	8,5 %	13,4 %	43,9 %	26,8 %
Nov način organiziranosti gospodarjenja z državnimi gozdovi je okrepil trg gozdarskih storitev (pojav novih podjetij).										
10	24	35	31	3	103	9,7 %	23,3 %	34,0 %	30,1 %	2,9 %
Razmere na trgu gozdarskih storitev so se po letu 2016 stabilizirale.										
14	28	34	16	0	92	15,2 %	30,4 %	37,0 %	17,4 %	0,0 %
Trg gozdarskih storitev je za lastnika gozda pregleden.										
12	51	22	14	1	100	12,0 %	51,0 %	22,0 %	14,0 %	1,0 %
Kazalniki gospodarjenja z gozdovi omogočajo pregled nad stanjem na tem področju.										
5	21	30	26	6	88	5,7 %	23,9 %	34,1 %	29,5 %	6,8 %
Ukrepi PRP v programu 2014–2020 so prispevali k modernizaciji in profesionalizaciji del v gozdovih.										
4	9	12	43	5	73	5,5 %	12,3 %	16,4 %	58,9 %	6,8 %
Postopki za pridobitev PRP sredstev so bili za lastnika gozdov enostavni.										
14	38	18	4	1	75	18,7 %	50,7 %	24,0 %	5,3 %	1,3 %
Novi program razvoja podeželja (2023–2027) sledi aktualnim potrebam v gozdarstvu.										
3	9	39	17	3	71	4,2 %	12,7 %	54,9 %	23,9 %	4,2 %

Spletišče je dinamično in se bo v prihodnosti nadgrajevalo. Vsi predstavljeni kazalniki temeljijo na obstoječih podatkih in podatkovnih bazah, ki kažejo stanje, lastnosti ali razvoj določenega pojava oziroma aktivnosti. Podatki se spreminjajo v določenih časovnih obdobjih, zato se bodo tudi kazalniki dopolnjevali in nadgrajevali z različnimi časovnimi obdobji. Vse kazalnike gospodarjenja z gozdovi predstavljamo enako. S tem želimo informacije in razumevanje kazalnikov približati končnim uporabnikom. Posamezen kazalnik je opredeljen:

- s ključnim sporočilom, ki zajema kratek povzetek stanja, cilja in smeri razvoja,
- z definicijo, ki podaja temeljne informacije o načinu merjenja in prikaza kazalnika,
- v razdelku »Grafci z virom podatkov« so predstavljene količinske vrednosti kazalnika, ki so največkrat izražene v letnih vrednostih za večletno obdobje, če je bilo to le mogoče, in

prikazane z grafi ali preglednicami, v nekaterih primerih tudi s kartami,

- dodan je komentar, ki obrazloži izkazan razvoj in domnevne vzroke zanj ter izvajane in načrtovane ukrepe za izboljšanje ali ohranjanje dobrega stanja,
- k razumevanju predstavljenih informacij pripomore poglavje, ki opisuje metodo spremljanja izbranih kazalnikov. Ta podrobno definira nabor uporabljenih podatkovnih virov in hkrati poda vse metodološke razlage in druge pomembne opombe. Hkrati opredeli strokovne in zakonodajne podlage, na katerih je določena ciljna količinska ali kakovostna vrednost kazalnika.

Ob zaključku projekta smo organizirali posvet, katerega glavni namen je bil predstaviti različne izzive pri izvajanju del tako v državnih kot zasebnih gozdovih. Dogodka, ki je potekal v hibridni obliki, se je udeležilo več kot 190 udeležencev. Med

temi so bili predstavniki vseh gozdarskih institucij, lastniki gozdov, predstavniki gozdarskih podjetij, predstavniki odločevalcev ter študenti gozdarstva. Odziv ter razprava na dogodku sta pokazala, da je izzivov pri izvajanju del v gozdovih res veliko in da je PRP pomemben tudi za gozdarstvo.

Udeleženci so poleg aktivne udeležbe v razpravi odgovarjali tudi na devet tematskih vprašanj. Izpolnjen je bil 101 anketni vprašalnik. Pomembno sporočilo za vse strokovne institucije je, da več kot 80 odstotkov udeležencev meni, da lahko razprava na strokovnih srečanjih prinese pozitiven napredek pri učinkovitejšem gospodarjenju z gozdovi.

Poročilo z dogodka, prezentacija ter posnetek celotnega dogodka so dostopni na: <https://www.gozdis.si/projekti/razvoj-kazalcev-in-metodologije-spremljanja-ponudbe-gozdarskih-storitev/>.

Uvajamo sledenje tovornjakov za prevoz iz državnih gozdov

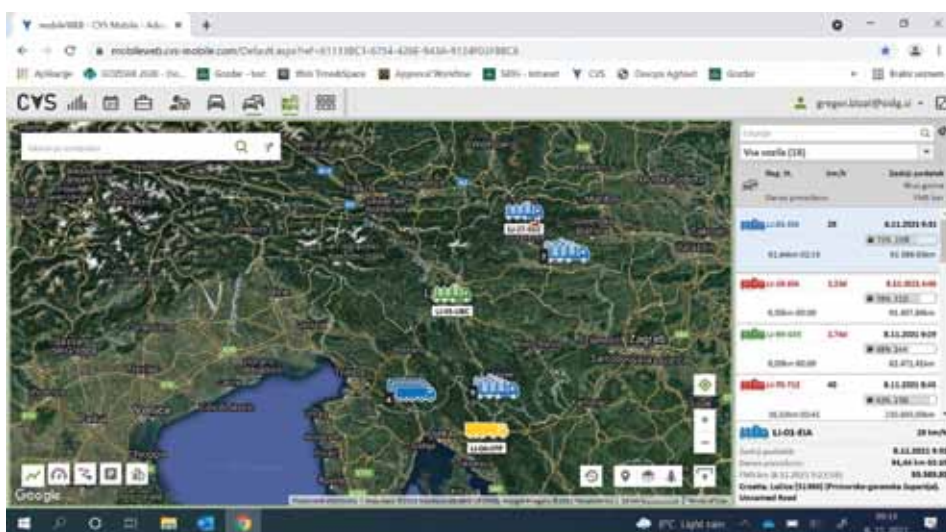
Zaradi zagotavljanja večje varnosti zaposlenih, optimizacije stroškov in varovanja premoženja smo uvedli GPS sledenje tovornih vozil, s katerimi se prevažajo gozdni lesni sortimenti (GLS) iz gozdov v lasti Republike Slovenije. Gre tako za prevoze, ki jih izvaja ali naroči družba SIDG, kot za prevoze, ki jih naroči kupec GLS.

Besedilo in foto: **Gregor Bižal**

Zakaj smo uvedli sledenje

GPS-naprave smo v tovorna vozila uvedli zaradi naslednjih razlogov:

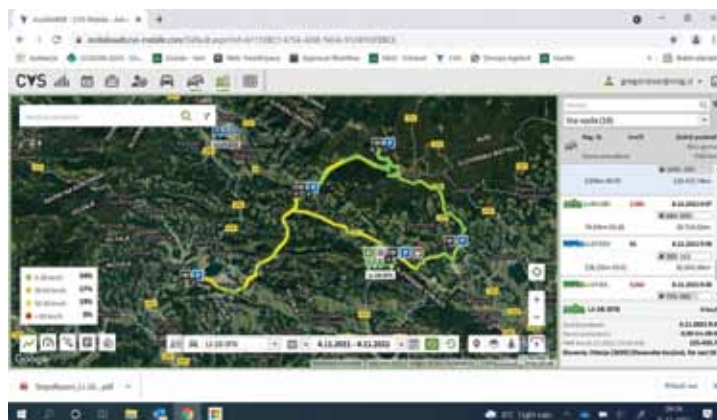
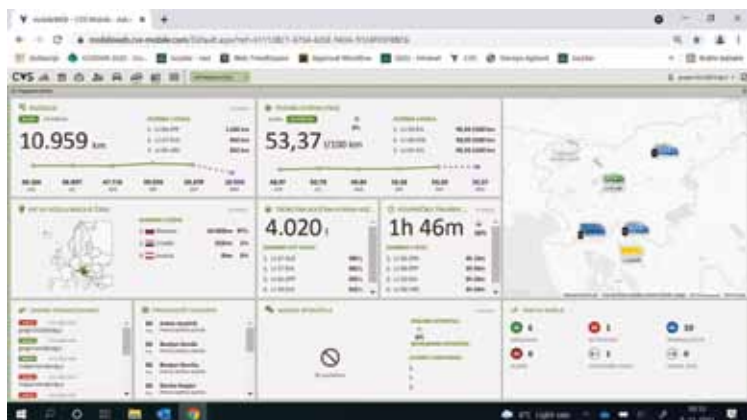
- varnosti in zaščite opreme ter dokumentov delodajalca, ki so v navedenih vozilih;
- preprečevanja protipravnega odvzema vozila;
- varnosti zaposlenih in premoženja;
- določitve lokacije v primeru prometne nesreče;
- prenosa tahografskih podatkov in podatkov voznikove kartice;
- obvladovanja logističnega procesa prevoza, nadzora nad vozili, racionalizacije transporta;
- nadzora prevoza in v tej zvezi ukrepanja ob morebitnih kršitvah pravil.

Podatki, pridobljeni z uporabo GPS-naprav, se varujejo v skladu z zakonodajo in veljavnimi internimi predpisi družbe SIDG.

Pomoč tudi v primeru nesreč

Gozdarska dejavnost sama po sebi je opredeljena kot tvegana in zahtevna. Družba jo izvaja na celotnem območju Slovenije, najbolj v gozdu. Zaposleni na to območje do-

stopajo tudi s tovornimi vozili, na katera nalagajo GLS. Zaradi narave dela se dogajajo nesreče, ki terjajo hitro ukrepanje oziroma zagotavljanje pomoči zaposlenemu, da so posledice nesreče za zaposlenega najmanjše. Hiter odziv lahko zaposlenemu reši tudi življenje. Zaposleni namreč delo opravljajo na terenu, kjer velikokrat ni mobilnega omrežja, lokacije pa niso točno določene (lokacije nimajo svojega naslova, ceste so pa predvsem gozdne, kar še otežuje iskanje v primeru nezgode). Delodajalec se lahko na drugi strani ustrezno odziva samo, če mu je znana lokacija, na kateri je zaposleni z vozilom.

Preprečevanje kraj

Zaradi velikega števila voznega parka in opravljanja dejavnosti na celotnem območju države družba ne more zagotoviti parkiranja tovornih vozil na enem mestu, kjer bi lahko uredila tudi ustrezno varovanje. Tako obstaja velika možnost kraje, preprečitve oziroma hitre ugotovitve lokacije ukradenega vozila z milejšimi ukrepi pa družba ne more doseči.

Kaj je CVS MOBILE

Telematski sistem sledenja CVS Mobile postavlja nove mejnike na področju upravljanja voznih parkov, saj optimizira terenske delovne enote ter transportne in distribucijske procese, zmanjša stroške poslovanja ter poskrbi, da podjetja s svojimi vozili vedno ostanejo na pravi poti.

Vključeni tudi pogodbeni partnerji

V sodelovanju z našimi pogodbenimi partnerji (prevozniki) smo začeli skupni projekt uvedbe sledilnih naprav GPS tudi v njihove tovornjake in s tem nam je bilo omogočen pregled nad gibanjem vseh ali le določenih vozil v primeru, ko naši pogodbeniki vozijo za SiDG ali za kupce SiDG. Strankam, za katere opravljamo prevoze, lahko omogočimo tudi sledenje njihovega tovora za poljubno izbrano obdobje.

Aktivnosti smo sicer začeli v avgustu, ko smo obvestili vse naše kupce in prevoznike, ki imajo dolgoročne pogodbe, da želimo z njihovim sodelovanjem doseči celoten nadzor nad vozili, ki opravljajo delo za SiDG in kupce GLS iz državnih gozdov. Tako smo zbrali vse registrske številke tovornjakov, prikolic in voznikov pogodbenih partnerjev, ki dnevno vstopajo v gozdove v lasti Republike Slovenije. Ta prva faza je bila v celoti zaključena oktobra. Z novim okvirnim sporazumom za prevoze za leto 2022 pa bomo v pogodbi definirali, kdo od zaposlenih v SiDG bo imel dostop do tovornjakov in prikolic naših pogodbenih partnerjev, in s tem izločili možnost zlorab podatkov.

Certifikacija državnih gozdov in zasebnih posesti v 2021

Besedilo in foto: **Urška Slomšek**

Družba Slovenski državni gozdovi je nosilka kar osmih certifikatov, ki promovirajo trajnostno gospodarjenje z gozdovi. To so certifikati dveh svetovno priznanih nevladnih, neodvisnih in neprofitnih organizacij FSC® in PEFC. Z namenom zagotovitve slovenski lesni industriji certificirano surovino in krepitve gozdno lesne verige vsako letno uspešno izvedemo letne presoje s strani certifikacijskih organov Soil Association in Bureau Veritas. Letošnje leto je bilo še posebej pestro, saj smo uspešno obnovili kar tri certifikate FSC CoC skupinskih shem in certifikat FSC FM/CoC državnih gozdov ter uspešno opravili presojo ASI.

SiDG je od leta 2017 nosilka certifikata za gozdove FSC® in PEFC. Državni gozdovi so sicer certificirani po standardu FSC® že od leta 2007. V okviru certifikatov SiDG dokazuje, da v državnih gozdovih gospodari trajnostno in v skladu z mednarodno sprejetimi standardi. Vsako leto uspešno opravimo presoje certifikacijskih organov za zagotovitev certificirane surovine. To slovenska lesnopredelovalna podjetja potrebujejo za vstop na zahtevnejše tuje trge.

ne dokumentacije s strani presojevalca, kot so varnost pri delu, sodelovanje z lokalno skupnostjo, letni načrt gospodarjenja z gozdovi, poročilo o preteklem gospodarjenju, upoštevanje delavskih pravic, kartni pregled območij visoke ohranitvene vrednosti. Pri drugem delu presoje si na terenu presojevalec ogleda več aktivnih delovišč (ogled sečnje in spravila, pregled zaključenih sečišč, ogled izvedbe gojitveno-varstvenih del, socialne in ekološke funkcije ter zavarovana

Kako se izvaja presoja

Presoja je izvedena v dveh delih: Prvi del zajema pregled celotne zahteva-

Presoja certifikata FSC FM/CoC s strani ASI se je izvajala na območju PE Maribor, kjer so sodelovali vodja PE Maribor Roman Jerman ter vodji gozdnih obratov Ruše in Lovrenc, Miha Bergauer in Rok Damijan.

območja). Na terenu presojevalci izvedejo intervjuje z delavci gozdne proizvodnje.

Večjih neskladnosti ni bilo ugotovljenih

V letu 2021 je družba SiDG v okviru certifikacije državnih gozdov opravila tri redne letne zunanje kontrole certifikacijskih organov ter kontrolo ASI certifikata FSC FM/CoC.

V okviru certifikata PEFC FM smo s strani certifikacijske hiše Bureau Veritas in regionalnega zastopnika za certifikat PEFC Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije imeli presojo v začetku junija. Presoja je bila izvedena na gozdnogospodarskem območju Celje, gozdnogospodarski enoti Podčetrtek, kjer so si ogledali državne gozdove v gozdnem obratu Podčetrtek. Pri presoji ni bilo ugotovljenih neskladnosti s slovensko certifikacijsko shemo PEFC. Prav tako je v juniju na Poslovni eno-

Obnovitvena presoja certifikata FSC FM/CoC je potekala na območju Snežnika, kjer je sodeloval vodja gozdnega obrata Stari Trg Sebastjan Bizjak iz PE Postojna.

ASI presoja certifikata FSC FM/CoC na območju Ravnika, kjer je s strani SiDG sodeloval pomočnik vodje PE Ljubljana Matija Špacapan.

bilo ugotovljenih. Končnega poročila s strani certifikacijskega organa še nismo prejeli.

Presoja zasebnih lastnikov

Družba SiDG je prav tako nosilec skupinske sheme zasebnih posestnikov FSC FM/CoC. V shemo so prostovoljno vključeni večji gozdni posestniki. Tudi zanje je presoja certifikacijske hiše potekala v novembru. Presojevalec si je ogledal tri večje gozdne posesti in ugotovil, da večjih neskladij z generičnim standardom za Slovenijo FSC® ni. Tudi tu še čakamo na končno poročilo s strani certifikacijskega organa. Ocenjujemo, da smo letos uspešno izvedli vse presoje, in s tem potrjujemo, da z gozdovi v našem upravljanju gospodarimo sonaravno, trajnostno, mnogonamensko in ne nazadnje v skladu z vsemi zahtevami svetovno priznanih standardov FSC® in PEFC.

Certifikacija podjetij

Za krepitev gozdno lesne verige in pomoč lesnopredelovalnim verigam je družba SiDG v maju uspešno obnovila tri certifikate FSC CoC skupinskih shem. Pri obnovitvi certifikata za dobo petih let je sodelovalo kar 15 podjetij. Prav tako 11 podjetjem ponujamo strokovno pomoč pri vodenju samostojnih certifikatov FSC CoC.

SKUPINSKE SHEME

- ❑ SiDG je upravitelj štirih skupinskih shem FSC® in ene skupinske sheme PEFC CoC namenjene podjetjem v gozdno lesni verigi. V skupinsko shemo:
- ❑ FSC® FM Zasebnih lastnikov je vključenih 7 večjih slovenskih gozdnih posestnikov,
- ❑ FSC® CoC Manjše žage je vključenih 16 podjetij,
- ❑ FSC® CoC Lesni trgovci je vključenih 12 lesnih trgovcev,
- ❑ FSC® CoC Sekundarni proizvajalci je vključenih 31 lesnopredelovalnih podjetij in
- ❑ PEFC CoC je vključenih 7 podjetij.

ti Maribor potekala letna presoja certifikata PEFC CoC. Tudi pri tej presoji ni bilo ugotovljenih neskladij s standardom PEFC CoC. Med 31. avgustom in 1. septembrom je potekala najpomembnejša in hkrati najzahtevnejša presoja certifikata državnih gozdov FSC FM/CoC. Presoja je izvajala organizacija ASI, ki je nadzorni organ organizacije FSC® in izvaja presoje nad certifikacijskimi hišami. Presoja je bila izvedena na gozdnogospodarskih območjih Ljubljana in Maribor. Pri presoji so sodelovali sodelavci iz poslovnih enot Ljubljana in Maribor ter predstavnik certifikacijske hiše Soil Association. Pri pregledu

celotne zahtevane dokumentacije s strani zunanjega presojevalca in pregledu objektov na terenu je presojevalec ocenil, da družba SiDG dobro gospodari z gozdovi in v skladu s standardom FSC®.

V novembru je bila s strani certifikacijske hiše izvedena še letna presoja, ki je hkrati bila tudi obnovitvena presoja certifikata državnih gozdov FSC FM/CoC. Presoja sta izvedla dva presojevalca, ki sta presojo generičnega standarda za Slovenijo FSC® izvajala na območnih enotah Kočevje, Postojna, Sežana, Tolmin in Murska Sobota. Večjih neskladij z generičnim standardom za Slovenijo FSC® ni

ALI STE VEDELI?

- ❑ Da je na svetu FSC® certificiranih že več kot 221 milijonov hektarjev gozdov, PEFC certificiranih pa je več kot 330 milijonov ha gozdov,
- ❑ da je v Evropi FSC® certificiranih kar 21,8 % gozdov,
- ❑ da je v Sloveniji certificiranih 260.746 ha gozdov (22 %),
- ❑ da je v svetu podeljenih že več kot 44 tisoč certifikatov CoC,
- ❑ da je v Sloveniji podeljenih 355 FSC certifikatov CoC.

NOVE PRAKSE PRI OBNOVI vodopremostitvenih objektov

Pri gospodarjenju z gozdovi je pomembno, da vodopremostitveni objekti prenesejo obremenitve, ki nastanejo pri prevozu lesa z gozdarsko transportno kompozicijo, ter vplive, ki jih narekujejo naravni pojavi (neurja, porušitve tal ipd.). V oddelku za gozdno gradbeništvo SiDG smo v zadnjem času izvedli več sanacij vodopremostitvenih objektov, ki so pomembni tudi za prihodnjo prakso gospodarjenja z državnimi gozdovi.

Inženirske podlage

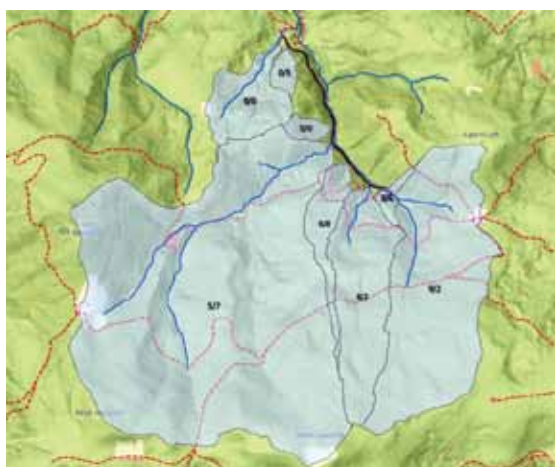
Na gozdnih prometnicah največkrat projektiramo povozne mulde (armiranobetonske ali izvedba kamen v betonu), cevne ali škatlaste prepuste ter lesene mostove z armiranobetonskimi krili. Za določitev vrste objekta in njegovih dimenzij moramo poznati količino odtoka stoletnih vod, ta pa je odvisna od površine in reliefnih značilnosti vodozbirnega območja. Pri tem redno uporabljamo podatke laserskega skeniranja površja Slovenije, za zahtevnejše novogradnje ali sanacije vodopremostitvenih objektov pa tudi brezpilotni zrakoplov (dron). Prav tako smo avtomatizirali postopek za določanje velikosti vodozbirnega območja poljubnih točk v prostoru – primer grafičnih rezultatov prikazuje slika 1.

Samo dimenzioniranje premostitvenih objektov

temelji na količini in hitrosti pretoka izračunanih stoletnih vod, na tega vplivamo z določitvijo vrste in oblike objekta. Tu ima projektant proste roke, a tudi polno odgovornost za posledice. Verjetno ni treba posebej poudarjati, da ima vsaka tehnična rešitev tudi finančne posledice.

Primeri dobrih praks

V letu 2021 smo na območju gozdnega obrata Litija zamenjali dva dotrajana lesena mostova, ki nista več prenesla polne obremenitve. Most na gozdni cesti Stomarica smo zamenjali z armiranobetonsko povozno muldo (Slika 2), dela je uspešno izvedla družba SMER, d. o. o. Most na gozdni cesti Cesta v Bukov graben pa smo nadomestili z armiranobetonskim škatlastim prepustom (Slika 3). Izvajalec del je bila družba GOZD Ljubljana, d. o. o.

Slika 1: Situacija vodozbirnih območij pri rekonstrukciji gozdne ceste »Stara žaga – Netopir« (Bohor)

Slika 4: Primer visokokvalitetnega fotogrametričnega oblaka točk mostu Majnšk pri Idriji

Slika 2: Armiranobetonska povozna mulda na gozdni cesti Stomarica.

Slika 3: Armiranobetonski škatlasti prepusti na gozdni cesti Cesta v bukov graben.

Besedilo in foto: **Aleš Benčina**

Prednost mulde in škatlastih prepustov je, da ne glede na dimenzijo po Uredbi o razvrščanju objektov spadajo med enostavne objekte, za kar ni potrebno gradbeno dovoljenje, le soglasja pristojnih soglasodajalcev in seveda kakovostna izvedba del.

Lidarski podatki pa ne služijo samo računskim podlagam, ampak so, ob primerni obdelavi, tudi podlaga za metrično ponazoritev obstoječega stanja. Običajno, predvsem pri rekonstrukciji obstoječih objektov nam javno dostopni lidarski podatki ne zadoščajo (prenizka gostota talnih točk). V tem primeru uporabimo brezpilotni zrakoplov, s katerim lahko izdelamo oblake točk visoke gostote (Slika 4). Takšno delo je hitrejše in natančnejše, predvsem pa varno, saj ni potrebe po izpostavljanju na strmih hudourniških strugah.

Nov brezpilotni letalnik

Družba SiDG je v fazi nabave profesionalnega brezpilotnega letalnika, s katerim bo naše delo še bolj učinkovito. Služil bo tako oddelku za gozdno gradbeništvo kot tudi zahtevnejšim nalogam v sektorju za gozdarstvo in sektorju za nepremičnine. Upamo, da ga v naše delovne procese uvedemo že leta 2022.

Odprtje novih poslovnih prostorov SiDG Logistike

Besedilo: **Suzana Rankov**

Ob regijskem obisku vlade v JV Sloveniji 12. novembra je SiDG obiskal državni sekretar za gozdarstvo Anton Harej. Najprej si je skupaj s poslovodstvom SiDG ogledal proizvodnjo v podjetju Snežnik Kočevska Reka, nato pa je sodeloval še na slavnostnem odprtju poslovnih prostorov SiDG Logistika v Kočevju.

Slavnostni trak pred SiDG Logistiko so prerezali Andrej Janša, finančni direktor SiDG, državni sekretar Anton Harej in naš gozdar iz lastne gozdne proizvodnje Zoran Grgič. Foto: Đuro Lukačević

Najbolj smo ponosni, da smo dobili lastno mehanično delavnico, ki bo skrajšala čas popravila okvar v lastni gozdni proizvodnji. Foto: Đuro Lukačević

Direktor Snežnika Janez Pucelj je državnemu sekretarju Antonu Hareju predstavil poslovanje Snežnika in načrte za prestrukturiranje. Foto: arhiv MKGP

Prostori v Podjetniškem naselju, ki jih je SiDG kupil letos avgusta, po eni strani pomenijo začetek reševanje prostorske stiske zaposlenih, ki delajo v Kočevju, po drugi strani pa gre za odgovor na širitev lastne gozdne proizvodnje SiDG, katere razvoj z nabavo sodobne gozdarske mehanizacije zahteva tudi dobro podporo tehnične službe.

Površina objekta, ki je ob vstopu v Kočevje v podjetniški coni, meri 1.124 m², od tega na servisne delavnice odpade 500 m². Objektu pripada tudi več kot 4.000 m² zemljišča, ki ga bo SiDG uporabljal za parkiranje službenih tovornjakov in službenih terenskih vozil. Kupnina za objekt je znašala 1,05 milijona evrov. V objektu, ki so ga poimenovali SiDG Logistika, bosta sedež imela Poslovna enota Kočevje, ki skrbi za izvajanje operativnih nalog s področja gozdarstva za območje Kočevja in Novega mesta, in tehnična služba, v okviru katere bo delovala servisna delavnica za izvajanje servisov vozil in gozdarskih strojev. Tu bo tudi sedež mobilne delavnice, ki bo stroje servisirala na terenu.

13 zaposlenih bo v objektu stalno prisotnih, po vzoru sodobne organiziranosti dela pa je predvidenih tudi 18 delovnih mest za potrebe občasne prisotnosti zaposlenih, ki sicer večino delovnega časa preživijo na terenu. V mehaničnih delavnicah se načrtuje zaposlitev 5 sodelavcev. Lastna gozdna proizvodnja SiDG trenutno zaposluje 120 delavcev. Od ustanovitve je SiDG v nakup nove mehanizacije investiral 8,4 milijona evrov, strojni park pa obsega:

- 4 kompletne strojne sečnje,
- 2 gozdarski žičnici,

- 13 prilagojenih kmetijskih traktorjev,
- 7 zgibnih traktorjev,
- 14 gozdarskih tovornjakov,
- 4 vlačilce s prikolico.

SiDG je sicer avgusta letos odkupil tudi poslovno stavbo Grče v Kočevju, v kateri je sedež družbe že od njene ustanovitve leta 2016. Obnova dotrajanega objekta, v kateri bodo pisarne za večino podpornih služb in management, se bo začela v gradbeni sezoni 2022 in bo pomenila dokončno rešitev prostorske problematike SiDG.

ODKUP HLODOVINE

Odkupujemo hlovovino iglavcev vseh kakovostnih razredov in hlovovino drugih drevesnih vrst

Možnost odkupa lesa na panju

Zagotavljamo vam:

- pošteno izmero in klasiranje
- najboljše odkupne cene
- zanesljivo plačilo
- odvoz z lastnimi kamioni

Svetlana Vukan 051-665-444
Franc Janež 031-792-595

Podjetje Snežnik d.o.o. je hčerinsko podjetje družbe SiDG d.o.o.

Dobra komunikacija, sodelovanje in vodenje so ključ do uspeha

V skladu s teoretičnimi in praktičnimi spoznanji modernega kadrovskega in organizacijskega poslovanja uspešnih gospodarskih družb, ki ga označujemo s terminom upravljanje človeških virov (HR – human resources), je bila tudi v SiDG sprejeta odločitev, da na tem področju okrepimo znanja, veščine in sposobnosti svojih zaposlenih. S tem želimo prispevati k vzpostavljanju razmer za doseganje postavljenih načrtov in ciljev družbe ter njenega vesplošnega razvoja.

Besedilo: **Brina Lavrič Vučko**

usvajanje večšin in tehnik učinkovitega sodelovanja, katerih uporaba bo pripomogla k povečanju učinkovitosti vertikalnega (po hierarhiji) in horizontalnega (medsektorskega) poslovnega sodelovanja v naši družbi, ter analiza in diagnostika učinkovitosti sodelovanja za konkreten akcijski načrt sprememb v sodelovanju med člani širšega vodstva družbe. Poudarki so bili na naslednjih vsebinah: vrste sestankov in učinkovito vodenje sestankov, učinkovito ravnanje s skupinsko dinamiko na sestankih, kako skupaj prepoznati in reševati probleme, kako hitreje in bolj kakovostno do dogovora in odločitve skupine, tehnike skupinskega iskanja rešitev in odločanja na konkre-

Ključni pojmi vseh treh sklopov usposabljanja so bili komunikacija, sodelovanje in učinkovitost, vse z namenom iz posameznikov ustvariti ekipo!

Nedvomno je, da so prav usposobljeni in motivirani kadri, ki čutijo tudi pripadnost družbi, v kateri so zaposleni, tisti ključni dejavnik, ki odloča, ali bo družba delovala uspešno tudi v smislu ekonomskih kazalcev (doseganje poslovnih rezultatov), kar je ne nazadnje temeljni namen vsake gospodarske družbe. Rezultate, dobre ali slabe, dosegajo zaposleni, vsak posameznik s svojim prispevkom ter še bolj ekipa kot celota. Za to, da bi skupina posameznikov postala tudi ekipa in bila sposobna dosegati boljše rezultate, je družba za skupino zaposlenih, v kateri so bili tudi vsi vodilni delavci, organizirala posebno modularno usposabljanje pod vodstvom izvajalca mag. Darka Deškoviča. Usposabljanje je bilo organizirano po principu 3-3-3 (trije vsebinski sklopi v treh skupinah v treh dneh).

Učinkovito komuniciranje

Cilj prvega usposabljanja z naslovom »Učinkovito komuniciranje v managementu« je bil zlasti okrepiti učinkovitost komuniciranja vodij v družbi in s tem povečati njihovo odgovornost za izide komuniciranja v procesu vodenja sodelavcev. Udeleženci so spoznali osnovna načela in pravila učinkovitega komuniciranja ter trenirali uporabo komunikacijskih tehnik in orodij, pomembnih za učinkovito vodenje sodelavcev. Glavni vsebinski poudarki tega sklopa so bili: tehnike učinkovitega verbalnega sporočanja in

aktivnega poslušanja, komunikacijski tipi sodelavcev in kako učinkovito komunicirati z njimi ter strategija in taktika reševanja konfliktov.

Profesionalno vodenje

V okviru drugega usposabljanja z naslovom »Profesionalno vodenje sodelavcev«, ki je bilo ciljno usmerjeno v razvoj vodstvenih vrlin, so bili glavni vsebinski poudarki na naslednjih tematikah: avtoriteta vodje – iz česa je sestavljena, kako jo razvijati in z njo voditi sodelavce, analiza sodelavcev in tehnika učinkovitega delegiranja nalog, učinkovit razvoj sodelavcev in njihovo opolnomočenje, samoanaliza lastnih vodstvenih vrlin in kako jih nadgraditi, tehnike načrtovanja in reševanja problemov, učinkovite tehnike dogovarjanja in odločanja. Cilj tega usposabljanja je bil torej zlasti pomagati vodjem, da spoznajo učinkovite stile vodenja in jih prilagodijo individualnosti sodelavcev v svojem organizacijskem okolju, pa tudi ugotoviti, kako izboljšati kakovost reševanja problemov, dogovarjanja in odločanja vsakega vodje.

Povečanje učinkovitosti sodelovanja

Zaključno, tretje usposabljanje je bilo naslovljeno »Povečanje učinkovitosti sodelovanja«. Namen tega sklopa je bilo treniranje oziroma

trih nalogah in ciljih, prilagajanje in sodelovanje, pravila učinkovitega sodelovanja in predlog sprememb v sodelovanju.

Aktiven pristop udeležencev

Usposabljanje je v vseh treh sklopih na različnih lokacijah po Sloveniji (Metlika, Kope, Korte) potekalo v delovnem, a sproščnem vzdušju, s številnimi praktičnimi vajami v različnih skupinah, ki so zahtevale aktiven prispevek vsakega posameznika v doseganju interakcije in učinkovitega sodelovanja znotraj skupine, s čimer je prišel do izraza temeljni cilj delavnic – krepitev komunikacije, pretoka informacij, identificiranje problemov in njihovo naslavljanje ter posledično skupno iskanje čim učinkovitejših rešitev.

Posebna prednost tega usposabljanja je bila tudi v tem, da so bili v posamezne skupine vključeni zaposleni iz različnih organizacijskih enot družbe, ki so se tako med sabo ne le spoznali, temveč tudi začutili različen način razmišljanja oziroma pristopanja k reševanju določenih problematik, specifičnih za določeno delovno področje. To bo zagotovo pripomoglo k boljšemu medsebojnemu razumevanju ter s tem k sinergijskim učinkom, vse v smislu doseganja dobrih poslovnih rezultatov ter vzpostavitve ustreznega delovnega okolja, ki zaposlene ga motivira in spodbuja.

JOŽE FRIDL

Besedilo: **Matija Špacapan**

Kot ima vsaka zgodba svoj začetek, ima tudi konec. Tako se končuje naša skupna pot z Jožetom Fridlom, vodjo gozdnega obrata Brežice, ki nas zapušča s koncem leta 2021. Jožetova poklicna pot bi se lahko obrnila v

popolnoma drugo smer, saj je izbiral med kuharsko in gozdarsko kariero. Na srečo sta prevladala ljubezen do narave in želja po terenskem delu, zato je Jože izbral Srednjo gozdarsko šolo v Postojni, kjer je leta 1979 pridobil izobrazbo gozdarskega tehnika.

Jože rad poudari, da ga je čas v Postojni oblikoval in pripravil na življenje tako na zasebnem kot poklicnem področju. Po končani srednji šoli se je zaposlil v Gozdnem gospodarstvu Brežice. Pripravnništvo je opravljal v skupnih službah in na revirju Šentjanž-Sevnica.

Po končanem pripravništvu se je podal na služenje obveznega vojaškega roka v JLA v Bilečo. Ta izkušnja ga je zaznamovala za vse življenje, po vrnitvi se je v Brežicah kot rezervni oficir pridružil 25. območnemu štabu obveščevalne službe. Med 10-dnevno vojno je kot pripadnik teritorialne obrambe deloval kot obveščevalec na brežiškem območju. Jože je veteran vojne za Slovenijo s činom stotnika. Še vedno se udeležuje veteranskih strelskih tekmovanj, na katerih je večkrat posegel po najvišjih mestih v streljanju z malokalibrsko puško in metanju ročnih bomb na cilj.

Po služenju vojaškega roka se je Jože zaposlil na revirju Dobrova-Mokrice na TOK Sevnica, kjer je naloge revirnega gozdarja opravljal osem let. Leta 1989 se je ob struk-

SI DG SMO LJUDJE

turnih spremembah zaposlil na GG Brežice v izvajalskem podjetju, predhodniku bodočih koncesionarjev, ki so gospodarili izključno z gozdovi v lasti RS. Naloge delovodje je opravljal na obratu Pišece-Mokrice, in sicer do leta 2003. Istega leta je ob delu dokončal študij gozdarstva na Biotehnični fakulteti v Ljubljani, na oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, ter s tem pridobil naziv gozdarskega inženirja. V tem letu je GG Brežice vstopilo v skupino Gozd Ljubljana, s čimer so se Jožetove obveznosti povečale, saj je bil odgovoren za kar 24 lastnih proizvodnih delavcev. Hkrati se mu je povečal obrat še za tri gospodarske enote. Z zaključkom koncesijskih pogodb se je Jože pridružil družbi SiDG kot vodja Gozdnega obrata Brežice, ki je v začetku obsegal celotno območje enote Brežice z izjemo GGE Bohor.

Jože je strasten ljubitelj narave in morja. Kar 30 let je letni dopust preživel na Lošinju, kjer je imel bivši koncesionar lastne počitniške nastanitve. Jože je ponosen dedi treh vnukinj, ki jim z veseljem namenja svoj prosti čas. V pokoju se veseli predvsem časa, ki ga bo lahko posvetil družini, vrtnarjenju in urejanju okolice svojega domovanja. Verjetno bo v pokoju več časa tudi za kuhanje, ki se mu ljubiteljsko posveča že vse življenje. Jože obljublja, da bo kljub zasluženemu pokoju z enim očesom še vedno pozorno bedel nad brežiškimi gozdovi in svojim sodelavcem priskočil na pomoč z nasvetom, ko ga bodo potrebovali.

Jože, zaposlen na PE Ljubljana ti želimo veliko časa, tega upokojencem menda vedno primanjkuje, zdravja in osebne sreče. Radi bi se ti zahvalili za čas, ki smo ga preživeli skupaj. Vse dobro!

BOJAN MIKLIČ

Besedilo: **Bojan Črnigoj**

Bojan Miklič se je rodil leta 1987 v Novem mestu. Odraščal je na kmetiji na Veliki Preski, vasi blizu Litije. Že od otroštva je rad pomagal pri kmečkih in gozdarskih opravilih, zato se je po osnovni šoli odločil za šolanje na Srednji gozdarski in lesarski Postojna. Po končani srednji šoli se je izšolal na Biotehniški fakulteti za diplomiranega inženirja gozdarstva. Prvo zaposlitev v gozdarstvu je opravljal na SKZG na delovnem mestu sodelavec za gozdarstvo. Zdaj je zaposlen na SiDG kot oddajnik GLS v poslovni enoti Postojna.

V prostem času se rekreativno ukvarja s športom, predvsem s kolesarjenjem, košarko, pohodništvom. Včasih je rad potoval z motorjem. Trenutno več časa nameni raziskovanju okoliških krajev z družino. Ko pa jim čas dopušča, radi spoznavajo različne koticke Slovenije. V veselje mu je tudi delo okoli hiše, na vrtu in v gozdu. Za nobeno delo mu ni težko poprijeti.

ANITA MORI

Besedilo: **Primož Grudnik**

Da je delo v naravi Aniti pisano na kožo, je jasno že od njenih otroških let. Kot nadobudna in radovedna deklica je raziskovala podeželje Koroške, predvsem okolico nad Muto, kjer je odraščala na kmetiji.

Pozneje se je preselila v mesto Muta. A strast do narave in povezanost z njo sta jo gnali nazaj na podeželje, pod hribe in gozdove, kjer si s partnerjem in dvema razigranima sinovoma ustvarja nov dom na kmetiji. Poleg vrtnarjenja, ki je njen balzam za dušo, se ukvarja še z živinorejo (govedo, drobnica, prašiči, kure ...). Veselje in čut do dreves, predvsem pa dragocene izkušnje je pridobila v Drevesnici Omorika na Muti. Pozitivna in

nasmejana se rada podaja v nove izzive in tako je svojo kariero v objemu gozdov začela gojiti v okviru projekta na ZGS, OE Slovenj Gradec. Kmalu je ugotovila, da ji je tovrstno delo v zadovoljstvo, zato je postala revirna gozdarka v krajevni enoti Črna na Koroškem.

Z bogatim znanjem in marljivim delom se je septembra 2021 kot odpremnica pridružila ekipi SiDG. S svojo strokovnostjo pomaga tudi pri odkazilu dreves, kontroli ter prevzemanju gojitvenih del. Območje njenega dela zajema Uršljo Goro ter njeno bližnjo okolico v sklopu dveh gozdnih obratov - Črna in Radlje.

Ponosna, da je del SiDG, se iz dneva v dan veseli novih izkušenj, ciljev ter dobre družbe.

KRISTJAN BUTALA

Besedilo: **Urban Štupica**

Prihaja iz majhne vasice Radenci, ki leži tik ob reki Kolpi. Odraščal je na manjši kmetiji in je z gozdom povezan že od otroštva. Največ zaslug za to ima njegov oče, ki ga je že kot otroka navdušil nad delom v gozdu in vsem, kar je povezano z njim. Srednješolska leta je preživel v Novem mestu, kjer je obiskoval srednjo gradbeno šolo, pozneje pa študij nadaljeval na Biotehniški fakulteti – oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire.

Po končanem študiju je opravljal več različnih del, nato pa se mu je 2017 ponudila priložnost, da se zaposli v podjetju Slovenski državni gozdovi. Trenutno opravlja delo odpremnika GLS v obratu Kočevska Reka, glede na delovni elan in izobrazbo pa si v prihodnje želi tudi napredovanja. Je samoiniciativen, delaven in vztrajen. Lahko mu zaupaš najtežje naloge, pa jih bo opravil. Svoje delo opravlja z odliko in odgovornostjo. Prosti čas rad izkoristi za kolesarjenje in pohodništvo ter za izdelavo različnih lesenih izdelkov.

Izredno se veseli očetovstva, saj s partnerko v novembru pričakujeta prvega otroka. Kristijan, srečno in vse dobro na novi življenjski poti.

Priložnostno se rad pomeri v igri šaha, ob vikendih in večjih praznikih pa rad obiše rodno Dolenjsko in se druži s sorodniki.

Bojana Mikliča sem spoznal ob zaposlitvi na podjetju SIDG na začetku avgusta 2016. Svoje delo je od prvega dne opravljal prizadevno in zelo strokovno. Takoj sem opazil, da je Bojan človek, ki bo s svojo prisotnostjo vedno polepšal vzdušje med kolegi. Ko ga srečaš, dobro veš, da boš deležen nasmeha in prijazne besede. Ni pomembno, kako naporen je dan, da je cel dan padal dež ali pihal leden veter, Bojan konec dneva stopi iz svojega službenega avtomobila, se nasmehne in ti nameni prijazen pozdrav.

MITJA MATKOVIČ

Besedilo: **Marko Marčelja**

Mitja se je rodil 1986 v Novem mestu. Odraščal je v Črmošnjicah, kjer si je ustvaril tudi družino. Je oče dveh otrok. Osnovno šolo je obiskoval v Semiču, nato pa nadaljeval šolanje v šolskem centru v Novem mestu.

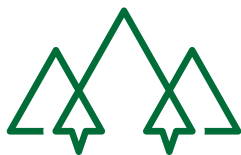
Z vzpostavitvijo novega logističnega centra družbe SIDG, v katerem bo delovala tehnična služba, znotraj katere je organizacijsko dodeljena tudi mehanična delavnica, se je Mitja kot prvi zaposlil na delovnem mestu mehanik vozil in vozni

sredstev. Delati je začel novembra 2021. Predvidoma decembra 2021 se mu bo pridružil še en sodelavec, ravno tako z bogatimi izkušnjami s področja servisiranja gozdarske mehanizacije in tovornih vozil.

Delovne izkušnje je nabiral v servisu avtoelektrikarskih storitev v Novem mestu (Avtolektrika Klevišar), pozneje pa se izobrazil tudi v servisiranju gozdarske mehanizacije pri podjetju Gozdno gospodarstvo Novo mesto, kjer je bil nazadnje tudi zaposlen. Dodatno se je izobrazil tudi za servisiranje in vzdrževanje klimatskih sistemov, vgrajenih v vozila.

Obe delovni področji sta za družbo SIDG zelo pomembni, saj je glavnina servisnih storitev, ki jih bomo opravljali v mehanični delavnici, povezana prav s servisiranjem gozdarske mehanizacije in reševanjem okvar na terenu.

Prosti čas najraje preživlja v krogu družine, ki ji tudi posveča največ pozornosti. Ker živi na območju, bogatem z gozdovi, tam tudi preživi veliko svojega prostega časa z družino.

SIDG

Odstranjene odvržene pnevmatike iz Male Knežje jame

Besedilo: **Suzana Rankov**

Foto: **Marko Pršina**

Jamarski klub Novo mesto, Zavod za gozdove Slovenije in družba Slovenski državni gozdovi (SiDG) smo združili moči in poskrbeli za čiščenje Male Knežje jame v Kočevskem rogu, v kateri so bile izrabljene pnevmatike tovornjakov. Akcijo odstranjevanja smeti iz roških kraških vrtač bomo v kratkem nadaljevali in računamo, da bodo do pomladi počiščene vse jame, v katerih so jamarji našli smeti.

Odpadne pnevmatike v Mali Knežji jami so že pred štirimi desetletji odkrili jamarji iz novomeškega jamarskega kluba. Ob letošnjem jamarskem trekingu okoli Cinkovega križa, ki je potekal v okviru prireditve Poletje v Kočevskem rogu, so sklenili, da tej črni ekološki točki naredijo konec. Povezali so se z gozdarji Zavoda za gozdove območne enote Novo mesto, ki so s pobudo za odstranitev odpadnih pnevmatik seznanili družbo SiDG kot upravljavca državnih gozdov na tem območju. Po ogledu lokacije smo se dogovorili za skupno čistilno akcijo. Ko je SiDG konec oktobra v bližini jame izvajal sečnjo in spravilo lesa s sodobno gozdarsko mehanizacijo, je tako napočil primeren trenutek za uresničitev dogovora o odstranitvi starih pnevmatik. Delavci SiDG so postavili zgibni traktor na stojišču blizu jame, pnevmatike so postopoma navezovali na okoli 80 metrov dolgo jeklenico traktorja, ki jih je nato z dna jame povlekel pred jamski vhod. Z roba vrtače je zgibni traktor na koncu pnevmatike izvlekel še do gozdne ceste. Pri izvedbi projekta so sodelovali **Marko Koželj**, ki upravlja zgibni traktor, sekača **Franci Zupančič**, sicer v prostem času tudi jamar, in **Enver Čosić**, vodja gozdnega obrata **Miha Iskra** ter delovodja gozdne proizvodnje **Boštjan Gašperšič**.

»Mala Knežja jama ni bila edina onesnažena lokacija v Kočevskem rogu, je bila pa zagotovo največja. Naša skupna ugotovitev je, da gre v veliki večini primerov za onesnaženja izpred več desetletij, zato bi bilo smiselno Kočevski rog dokončno očistiti vse odložene nesnage,« je povedal **Marko Pršina** iz Jamarskega kluba Novo mesto. Tudi **Toni Turk**, vodja območne enote Novo mesto ZGS, je napovedal nadaljevanje čiščenja vrtač v Kočevskem rogu. In zakaj se je za sodelovanje pri izvedbi čistilne akcije odločil SiDG? »Skrb za gozd kot ekosistem, prilagojeno gospodarjenje in vlaganja v gozdove so osnovna vodila družbe SiDG pri gospodarjenju z državnimi gozdovi,« je poudaril mag. **Robert Tomazin**, glavni direktor SiDG.

Kaj je tisto, kar zaznamuje PGD Dolga vas - Kočevje oziroma po čem smo prepoznavni in se razlikujemo od drugih društev? Nenavdno je začeti zahvalo z vprašanjem.

Glede na našo vizijo in želje smo se spoprijeli z izzivom in v letu 2020 začeli zbirati dokumentacijo za rekonstrukcijo gasilskega doma. Naš cilj je bil, da zagotovimo prostor za vozila, prostor za vaje in večnamenski prostor za vaščane. Kjer je volja, je tudi pot, pravijo. In tako smo začeli. Cilj je še daleč, a prehodili smo že polovico poti. Na vse doseženo smo zelo ponosni. Ponosni smo, da ima gasilski dom streho, in velika zahvala za to gre tudi družbi SIDG, ki nam je doniral pomemben del potrebnega lesa.

Nedvomno ima naše društvo močno operativno enoto, ki je jedro društva. Člani in članice smo pripravljeni delati, delati prostovoljno. In to smo znova dokazali. Številno smo močno društvo in v preteklosti smo bili poznani tudi po tem, da smo ženske gonilna sila v društvu. Vendar danes je najpomembnejše to, na kar smo lahko vsi ponosni, da smo večgeneracijsko povezano društvo in skupaj delamo za dosego cilja, da si ustvarimo dobre pogoje za preventivno delo, da gasilske

veščine in znanja prenašamo na mladino, da še naprej zagotavljamo osnovne naloge gašenja in reševanja v požarih in drugih nesrečah in zagotavljamo požarno varnost v našem požarnem okolju. V povprečju letno opravimo več kot 3.400 ur dela. Letos smo samo za gradnjo doma namenili več kot pet tisoč prostovoljnih ur dela. Opravili smo različna dela; dela pri izkopu za temelje, pospravljanju, odvozu materiala, dovozu materiala za izvajanje nemotenega dela pri gradnji, polaganje železne konstrukcije, prevoz peska, krojenje ostrejša, barvanje letev, pokrivanje strehe, polaganje elektroinstalacije, izvajanje logističnih del, zagotavljanje strojev za izvajanje del ... Čakamo na montažo oken in gara-

žnih vrat, potekajo dogovori za nakup ogrevalnega sistema. Želimo si, da bi avtomobili v januarju 2022 zasedli svoje mesto v garaži. Zavedamo se, da je pot do končnega cilja še dolga in da bomo naleteli še marsikatero oviro. Upamo, da jih bomo z voljo in vztrajnostjo uspešno premagali. V letu 2022, ko praznujemo 110-letnico delovanja, pa si želimo, da bo gasilski dom zasijal v novi podobi.

Še enkrat hvala za vse. Vrata gasilskega doma so vam vedno odprta in pripravljeni smo vam pomagati, kjer je možno. Želimo vam veliko poslovnih uspehov in vas pozdravljamo z gasilskim pozdravom: »Na pomoč!«

Romana Marinč,

Predsednica PGD Dolga vas - Kočevje

AKCIJA »DRVA ZA INVALIDA« JE USPELA

V Spodnji Dragi pri Ivančni Gorici večkrat združimo moči, da olajšamo življenje sokrajčanu. Tokrat smo iskali les za kurjavo za mladega invalida Iva in njegovega sinka.

Prošnji za donacijo lesa so se SIDG iz Kočevja nemudoma odzvali in našemu vaščanu, invalidu s sinom, podarili hlodovino. Vaščani smo hlodovino razžagali, razsekali in zložili v skladovnico. Delali smo v dveh ekipah - dopoldanski in popoldanski. Do večera smo kup hlodovine spremenili v polena za kurjavo. Zadovoljstvo vaščanov s čutom za soseda je neprecenljivo, saj je SIDG-ova donacija lesa s prevozom in razlaganjem zares prišla v prave roke.

Ob tej priložnosti se zahvaljujem gozdarskemu inšpektorju g. Joštu Jakši iz Grosuplje, ki me je spodbudno usmeril do ge. Suzane Rankov iz SIDG. Ta je prošnjo sprejela z vso odgovornostjo, resnostjo in čutom do invalida v stiski ter pomagala rešiti donacijo lesa z g. Matjažem Marinčkom, predsednikom RK in sekretarko RKS - OZ Grosuplje, go. Anico Smrekar.

Pomoč sočloveku, mlademu ali starejšemu, nam da zadovoljstvo in polni dušo.

Nekoč so mi učenci podarili lonček za kavo in nanj zapisali: »Najlepše je, če nekemu lahko preprosto rečeš HVALA.«

HVALA vsem, ki ste sodelovali v akciji »Drva za invalida«.

Darinka Dremelj,
Ivančna Gorica

GLAS ZAPOSLENIH

Iz dela Sindikata delavcev SiDG

Leto, ki se neustavljivo izteka, je bilo za Sindikat delavcev SiDG pestro, saj se je izvršni odbor sindikata v prvih desetih mesecih sestel 12-krat na dopisni seji in enkrat na redni seji. Zabeležili smo tudi več terenskih sestankov po Sloveniji. Aktivnosti so seveda še vedno v polnem teku, saj so v pripravi pomembni interni akti družbe.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS), kamor spada tudi Sindikat delavcev SiDG, je svoje aktivnosti v prvih desetih mesecih teko-

čega leta usmerjala v pravno zaščito članstva in pravne razlage spremembe Uredbe o povračilu stroškov prevoza, nadomestila plače zaradi karantene in področja osebnih podatkov v vseh kovidnih primerih.

Na področju višjih oblik sindikalnega delovanja potekajo aktivni pogovori o združevanju krovnih sindikatov. Nameni združevanja so doseganje sinergijskih učinkov pri delu in poslovanju sindikatov, iskanje skupnih imenovalcev za pogajanja o panožnih kolektivnih pogodbah in

koncentracija znanja in moči. Ker so vse aktivnosti trenutno v fazi pogovorov, simulacij in analiz, še ni možno napovedati, kakšen bo prihodnji položaj krovnega Sindikata lesarstva in gozdarstva Slovenije (SLGS). Vsekakor pa bo pri končni odločitvi treba upoštevati tako razmere v obeh panogah, ki jih SLGS pokriva, kakor tudi razmere v širšem družbenem in gospodarskem kontekstu.

Klemen Kosmač, predsednik Sindikata delavcev SiDG

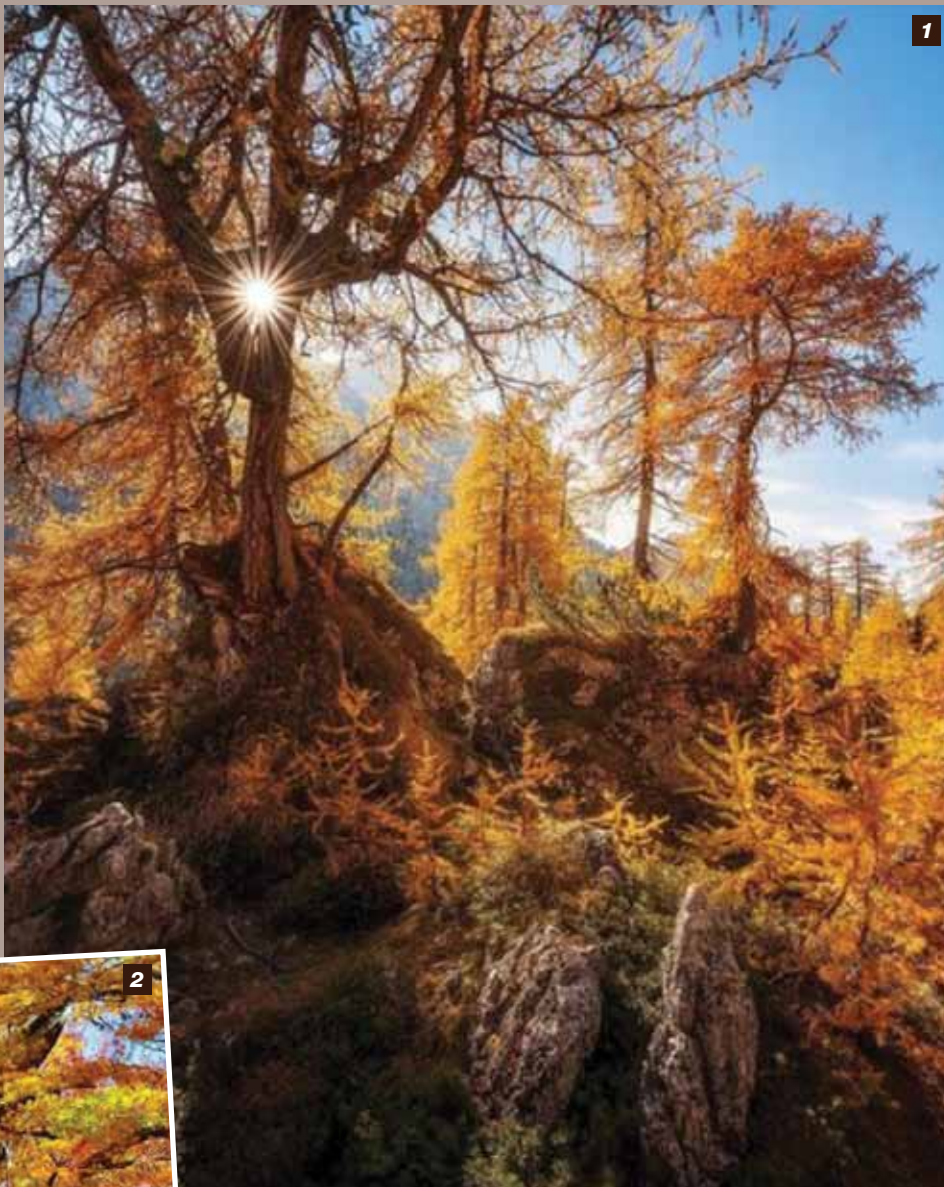
Jesenski fotonatečaj

Besedilo: **Katarina Stanonik Roter**

Letošnja jesen nas je znova očarala s čudovitimi barvami. Res je vsaka jesen edinstvena, a tokratna je še posebno barvita. Zato smo obiskovalce naše Facebookove strani in profila na Instagramu pozvali, da se odpravijo v gozd, ujamemo jesenske utrinke v objektiv kamere in s fotografijami sodelujejo v našem tradicionalnem fotonatečaju.

Fotografije smo zbirali od 25. oktobra do 1. novembra 2021 do polnoči. Vse zbrane fotografije je nato pregledala posebna komisija in naredila ožji izbor desetih najboljših, finalnih fotografij. Te smo 4. novembra objavili na naši Facebookovi strani in obiskovalce pozvali, naj z všečki do 7. novembra nagradijo tiste fotografije jesenskega gozda, ki so jim najbolj všeč, in s tem določijo zmagovalce.

Največ všečkov je prejela fotografija jesenskega gozda na poti do Slemenove špice, avtorja @dreamypixels, in zasedla prvo mesto. Drugo mesto po številu všečkov je zasedla fotografija štirih gozdnih orjakov v zlati jesenski preobleki, ki jo je posnel Simon Kovačič. Tretjeuvrščena pa je fotografija jesenskega gozda ob Dravi avtorice Cvetke Zavernik. Vsi avtorji zmagovalnih fotografij so prejeli lepe nagrade.

1: 1. mesto – fotografija avtorja @dreamypixels
2: 2. mesto – fotografija avtorja simon kovacic
3: 3. mesto – fotografija avtorice Cvetke Zavernik

POSTAVITEV OPOZORILNIH TABEL NA DIVJIH ODLAGALIŠČIH SMETI

V okolici Idrije, Godoviča in Črnega Vrha smo že pred časom opazili divja odlagališča smeti, kamor prebivalci omenjenih naselij in drugi malopridneži dovažajo različne vrste smeti. Lokacije divjih odlagališč so v neposredni bližini naselij, hkrati pa dovolj odmaknjene, da niso na očeh javnosti. Vsa odlagališča so praviloma v gozdu, na parcelah v lasti Republike Slovenije. Na odlagališča se največkrat pripelje najprej »zeleni odrez«, temu se malo pozneje pridruži še gradbeni material in za njim še vse druge raznovrstne smeti in s tem nastane smetišče za posameznike, ki ne vedo (ali nočejo vedeti), da za odvoz smeti plačujejo storitev komunalni. Glede na dejstvo, da strošek čiščenja vseh nedovoljenih odpadkov plača skladno z veljavno zakonodajo lastnik zemljišča, na katerem so odpadki odloženi, smo se na gozdnem obratu Idrija povezali z občino Idrija in medobčinskim inšpektoratom občin Idrija in Cerkno. Skupaj smo se odločili za postavitev opozorilnih tabel na vseh lokacijah, kjer so se ali se še nedovoljeno odlagajo smeti. Oblikovali smo vsebino opozorilnih tabel in določili mesta postavitve. Od desetih postavljenih opozorilnih tabel na gozdnih parcelah v lasti RS sta jih občina in SiDG plačala vsak po polovico. Občina Idrija je sočasno postavila še dve opozorilni tabli na divjih odlagališčih, ki sta na parcelah v zasebni lasti. Opozorilne table seveda ne pomenijo jamstva, da na mestih postavitve in tudi drugje smeti v prihodnje ne bo več. So pa vsi tisti, ki to počnejo, opozorjeni, da to ni dovoljeno in da se prekršek kaznuje z ustrežno globo. Medobčinski inšpektorat bo v prihodnje glede na dobro poznavanje problematike in lokacij odlagališč lahko občasno izvajal nadzor nad upoštevanjem opozoril na tablah na teh lokacijah in tudi drugje.

Besedilo in foto: **Klemen Kosmač**

UTRINKI ZADNJIH MESECEV

SMREKA IZJEMNIH DIMENZIJ

Včasih se zgodi, da pri sečnji naši gozdarji najdejo izjemne primerke dreves. Tako je bilo tudi na Predmeji, kjer je ekipa za žičniško spravilo septembra posekala smreko izjemnih dimenzij. Na kolutu so našli kar 266 letnic, morda pa je bilo drevo še starejše, saj so bile letnice ponekod zelo goste. Panj je sicer od sredine do roba meril 31 cm in je rasel na 1.400 nadmorske višine. Ko smo na družbenih omrežjih objavili fotografije panja in koluta smreke, smo iz celjskega Zavoda za gozdove Slovenije prejeli prošnjo, da bi jim odstopili en kolot smreke za potrebe izobraževanja otrok. Kot je pojasnil Boštjan Hren, revirni gozdar v Mestnem gozdu Celje in vodja skupine za gozdno pedagogiko na ZGS, želijo na kolotu otrokom predstaviti čim več zgodovinskih dogodkov, ki so se zgodili na različnih področjih narave in družbe. Seveda smo prošnjo z veseljem izpolnili.

Besedilo: **Suzana Rankov**; foto: **Luka Kolenc**

NOVA SKLADIŠČA IN OBRAČALIŠČA V KOČEVSKI REKI

V tem letu je oddelek gozdnega gradbeništva na območju Kočevske Reke zgradil šest novih skladišč. Kako pomembni so takšni objekti za hitrejšo odpremo gozdnih lesnih sortimentov, dokazuje tudi zahvala vodje gozdnega obrata Urbana Štupice, ki smo jo prejeli v uradništvo Korenine. Posredoval nam je namreč fotografije skladišč in obračališč skupaj z zahvalo kolegom gradbenikom. »V prvi vrsti se zahvaljujem za izgradnjo in posluš za tovrstne zadeve, saj smo tako lažje in bolj varno načrtovali proizvodnjo in odvoz lesa v gozdni obrat Kočevska Reka,« je zapisal Urban.

PRIPRAVA HLODOVINE ZA LICITACIJO SIDG

PE Ljubljana je aktivno sodelovala pri pripravi vrednejše hlobovine za prvo licitacijo v organizaciji družbe SiDG. Vrednejšo hlobovino iglavcev in listavcev nam je uspelo pripraviti na kar šestih od sedmih gozdnih obratov naše poslovne enote. V strukturi izbranih sortimentov prevladujejo hlobovina hrasta doba, gradna ter gorskega javorja. Pripravili smo tudi hlobovino velikega jesena, gorskega bresta, macesna ter duglazije. Skupna količina hlobovine na naši poslovni enoti znaša nekaj več kot 130 m³. Za sodelovanje bi se rad zahvalil vsem sodelavcem, ki so v razmeroma kratkem obdobju pripravili primerno hlobovino za prvo licitacijo vrednejših sortimentov SiDG.

Besedilo: **Matija Špacapan**; foto: **Primož Dolšina**

NA POMOČ SMO PRISKOČILI TUDI PLANINSKI ZVEZI SLOVENIJE

Tominškova pot na Triglav, ki je bila zaradi podora in poškodovanih varoval več mesecev zaprta, je od konca septembra spet odprta. Markacisti so poškodovane dele sanirali, zato je pot spet normalno prehodna. Za izvedbo obnove so poskrbeli predani prostovoljci in Slovenska vojska, ki je s helikopterjem pomagala les dostaviti do delovišča, zahvala pa je šla tudi družbi SiDG, saj smo s finančno podporo omogočili nakup lesa za stopnice in druga lesena varovala.

Foto: **Planinska zveza Slovenije**

POD URŠLJO GORO JE ZRASTEL GOZD SRČNOSTI

Na začetku novembra smo pod Uršljo goro iz smeri Slovenj Gradca posadili gozd, ki je dobil ime Gozd srčnosti. S tem smo sklenili uspešno sodelovanje s Triglav Skladi, ki ga bomo v prihodnjem letu zagotovo še nadgradili. Zadeva se je začela na pobudo družbe Triglav Skladi in agencije Yootree Creative, ki sta nas prosili za sodelovanje v okviru naše akcije sadnje dreves »Pomladimo gozdove«. Ko so nam predstavili koncept akcije, za nas ni bilo nobenega dvoma, ali se pridružimo ali ne. Pri dodelavi prvotne zamisli smo aktivno sodelovali in sredi novembra so Triglav Skladi začeli komunikacijsko kampanjo. Dober mesec dni so nagovarjali uporabnike, naj na posebni spletni strani zapišejo srčno misel, za vsako misel ljubljeni osebi pa obljubili, da bodo posadili drevo. Odziv je bil izjemen, marsikatero sporočilo pa je seglo naravnost do srca.

V začetku novembra je prišel dan D. Zaradi slabih epidemioloških razmer smo morali opustiti prvotno idejo, da bi k sadnji povabili tudi prostovoljce. V gozdu, ki so ga v zadnjih letih prizadeli vetrolom in gradacija podlubnikov, smo za ravnice poprijeli zaposleni v lastni gozdni proizvodnji SiDG na Koroškem, vodje gozdnih obratov iz poslovne enote Maribor, nekaj sodelavcev, ki delamo na sedežu družbe v Kočevju, in predstavniki Triglav Skladov ter ZGS, OE Slovenj Gradec. V imenu ljudi, ki so na omenjeni spletni strani pustili sporočila za ljubljene osebe, smo posadili 2.500 sadik macesna, smreke, jerebike in bukke. Da bodo obiskovalci lažje našli pot do Gozda srčnosti, smo poskrbeli še za smerokaz, informativno tablo in klopi. Na prijetnem druženju pa se je pri naših gozdarjih že porodila tudi ideja, da bi prihodnje leto uredili krožno pot iz Gozda srčnosti do predela s čudovito veduto na dolino.

Besedilo: **Suzana Rankov**
Foto: **arhiv Triglav skladi**

NOVE KLOPI V VINARJU

V okviru projektov za spodbujanje socialnih funkcij gozda smo v poslovni enoti Maribor v Vinarju pri Slovenski Bistrici postavili štiri klopi. Projekt je stekel v dogovoru s Turističnim društvom Vitica. Pri postavitvi klopi so med drugim sodelovali Jože Goričan, predsednik TD Vitica, in naša kolega Janko Brumec (na fotografiji) ter Robert Hojnik.

Besedilo in foto: **Peter Kolar**

OMOGOČILI SMO POSTAVITEV IGRALA

Otrokom, ki obiskujejo otroško igrišče v Arboretumu Volčji Potok, so med igrali najbolj všeč trampolini in žičnice, sledijo labirint, plezala in tobogani. Na podlagi ankete so se v Arboretumu odločili, da v tem letu postavijo novo žičnico. S prošnjo za pomoč so se obrnili na SiDG. Z veseljem lahko povemo, da se otroci od jeseni že lahko igrajo tudi na čisto novi žičnici. Postavitev igrala, ki je narejeno iz slovenskega lesa, je omogočil SiDG.

Foto: **Mateja Račevski**/Arboretum Volčji Potok

POSEK NEVARNIH DREVES

Oktobra in novembra smo na območju ljubljanske poslovne enote izvedli posek nevarnih dreves, ki ogrožajo nepremičnine, in sicer na treh lokacijah v treh gozdnih obratih. V Izlakah nad obratom Eti in v Zagorju smo odstranili po eno nevarno drevo, ki smo ju zaradi nedostopnosti morali požagati po sekcijah. V bližini Skalne kleti v Celju pa smo izvedli posek kar 104 dreves, predvsem navadne robinije, ki so ogrožala kar pet spodajležečih objektov.

Besedilo: **Matija Špacapan**
Foto: **Boštjan Rozman**

DREVO SE PREDSTAVI

Grška jelka (*Abies cephalonica* Loud.)

Besedilo in fotografije: **prof. dr. Robert Brus, BF UL**

V iskanju morebitnih uporabnih tujerodnih iglavcev so raziskovalci v preteklosti preizkušali tudi nekaj vrst jelk, med njimi največkrat grško jelko. Ker je v primerjavi z domačo jelko odpornejša proti suši, je logično, da so največ njenih nasadov osnovali na Krasu.

Grška jelka je do 30 m visoko vednozeleno drevo in je precej podobna naši jelki, od katere jo še najlažje razlikujemo po trdih, ostro zašiljenih in bodečih, do 30 mm dolgih iglicah, ki so pri domači vrsti mehke in nikoli bodeče. V vseh drugih morfoloških lastnostih sta si zelo podobni. Grška jelka je naravno razširjena po večini gorovij v južni Grčiji in na Peloponezu v višinskem pasu med 1000 in 1800 metrov nadmorske višine. Raste lahko na vseh vrstah tal, matična kamnina je lahko apnenec, dolomit, serpentin, gnajs ali fliš. Sušo in vročino prenaša precej bolje kot navadna jelka in je v srednji Evropi prezimno trdna. Mlade poganjke zaradi zgodnjega odganjanja včasih poškoduje pozna slana, zato je primernejša za sajenje v toplejših legah. Potrebuje nekoliko več svetlobe kot navadna jelka. Zaradi naštetih lastnosti so jo v preteklosti v več sredozemskih državah, na primer v Franciji in ponekod v Dalmaciji, uporabljali za pogozdovanje kraških tal.

Kako pa je z grško jelko v Sloveniji? Posamezna, za okras sajena drevesa najdemo po parkih in vrtovih po vsej Sloveniji, za gozdarstvo pa je seveda bolj zanimiva njena uporaba v gozdnih nasadih. Teh so največ zasadili v prvi polovici 20. stoletja, največjega leta 1935 v Gabrovem Dolu pri Komnu in še enega pri Volčjem Gradu, manjša še v okolici Kozine pri Gradišču in pri Rodiku. Grška jelka se je povsod izkazala kot dobro prilagodljiva vrsta, ponekod, na primer na območju Škocjanskih jam, pa se je na nekaj mestih precej uspešno nasemnila v spodnji plasti gozdov zunaj nasadov. Nasad v Gabrovem Dolu porašča površino 2,9 hektarja, v njem raste skoraj 800 dreves in je danes registriran kot semenski sestoj. Nedavne raziskave so pokazale, da sta hitrost rasti in oblika debel v nasadu dobri, precejšnje težavo pa pomenijo mrazne razpoke v deblih, ki so prisotne na kar četrtini vseh dreves. Vzrok zanje verjetno niso samo nizke temperature, ki se na Krasu ne spustijo nižje kot na naravnih rastiščih grške jelke, ampak morda predvsem hitrejše spreminjanje temperature v ritmu, s kakršnim se grška jelka v naravnem arealu ne srečuje. Zanimivo je tudi dejstvo, da se je po redčenju, ki so ga izvedli pred nekaj leti, začelo tudi precej obilno naravno pomlajevanje grške jelke v samem sestoju. Ne glede na to, da potreb po obsežnejšem sajenju grške jelke na Krasu za zdaj ni, bi jo bilo v prihodnosti smiselno še naprej preizkušati in ugotoviti, kateri so glavni vzroki za pojavljanje mraznih razpok. Ob podnebnih spremembah bo grška jelka kljub nekaterim slabostim ostala za gojenje potencialno zanimiva vrsta.

1: Grška jelka s semenskim sestoju pri Komnu

2: Mladje grške jelke pri Škocjanskih jamah

3: Vejica z bodečimi iglicami

AVTOR: GREGA RIHTAR	PRIPRAVA ZA LOV RIB	RELATIV-NOST	GORA V HIMALAJI (7132 m)	PLINSKA ZMES ATMOSFERE	KRAJ NA OBALI BENEŠKEGA ZALIVA, JESOLO	ŠUGMAN ZLATKO	PODOČNIK PRI PRAŠIČU	HRVAŠKA IGRALKA BEGOVIČ	GRMIČASTA ZDRAVLJNA RASTLINA Z DROBNIMI LISTI IN BELIMI CVETI	GRŠKA BOGINJA MODROSTI	PRESTOL-NICA NEKDANJE ASIRIJE	TIBOR VARGA	ČETRTE RIMSKI KRALJ	NEKDANJI AMERIŠKI PLOVALEC (JEFF)	STANJE OSTARELEGA CLOVEKA	SOCIALNI POLOŽAJ
GESLO									GRŠKA PIVSKA POSODA KARAMBOL							
VELIČAST-NOST, MOGOČ-NOST																
PISATELJ CANETTI						PEVKA STAVEC VOJAŠKA ENOTA						MENIŠKA HALJA LUKA NA OKINAVI				
ŽIVA ABRAM			BAJTA (STAR.) NEKDANJI IT. SMUČAR (IVANO)					ZDRAVILO PROTI MALARIJI TRAVULIJA (MED.)					REKA NA POLJSKEM UČITELJICA (ŽARGON.)			
GRŠKA BOGINJA NESREČE				MESTNI PREDDEL MARIBORA INKOVSKI VLADAR					ŠVIC. PISEK (JOHANN KASPAR) KOS. PEVKA (ZANA)							POSODA ZA SMETI
ROMAN DOSTOJEVSKEGA							IT. NAFTNI KONCERN PREBIVALEC NASELJA RTIČE			JEK, ODMEV DROBIŽ V MAKAU				EDVARD KOCBEK NEZMOŽ-NOST GIBANJA		
GEOMETRIJSKO TELO, KI GA OMEJUJETA KROG IN PLSAČ																
NEKDANJI SVEDSKI SMUČARSKI TEKAČ (GUNDE)					PLANINSKO SENO KRALJICA SPORTOV						HRIB NAD BEOGRADOM SESTAV VEČ APARATOV					
POVEST SIMONA JENKA						REKA V SLOVENIJI IN ITALIJI ITALIJANSKA PEVKA						LUKA V IZRELU, AKKO, AKA AVSTRALSKI PTIC				
NAUK O UŠESNIH BOLEZNIH IN ZDRAVLJENJU									OP. PEVEC (ZASTAR.) KRAJ POD FRUŠKO GORO							
NAŠA NEKDANJA KOŠAR-KARICA (URŠA)				PREBIVALCI LIKE KOKOŠ (POGOV.)						PASTIRSKA IGRA TORQUATA TASSA						
STROGI PREDPISI ZA VEDENJE							IRIDIJ TAJNIŠKI POSLI			KRAJ PRI MARIBORU VEDA O POUČE-VANJU				PREBIVALKA NEKDANJE PERZIJSKE SATRAPIJE	AMERIŠKA PISA-TELJICA NIN	
KALCIJ			BURMANSKI POLITIK (SITU) DEL OSTREŠJA					IGRALKA KRAVANJA MANIŠE IT. MOTOR-NO KOLO				MANIŠA KMEČKA SOBA				
HOJA V ENAKOMERNEM RITMU Z NEKOLIKO NAPETIMI NOGAMI	ODISEJEVA LJUBICA	ODMEREK MAMILA GRŠKA ČRKA					MINERAL GLINIČNI PIROKSEN PERJE PRI REPI					BREZBAR-VEN PLIN IT. MESTO NEAPELJ (ORIG.)				
									VRSTA ČESNJE, NAPOLEO-NOVKA							
JAPONSKA NABIRALKA BISEROV				AKONTACIJA IRAŠKO PRISTA-NIŠČE					NADAV, NAPLACILO				SAKSO-FONIST KAREL SOSS			
PRED-PEKEL V KRŠČANSKI RELIGIJI					ZAZNAVA S PRSTI DRAGI KAMEN				NENADNA SMRT NERODEN, OKOREN CLOVEK				GOROVJE V SREDNJI GRČIJI, ITI	RISTO SAVIN INDIJSKA REŽISERKA (MIRA)		
ISMAIL KADARE			BEOTIJEK HORACIJEVA ZBIRKA PESMI				RUDNIŠKI JAŠEK HITER TEK KONJA				CHAPLINO-VA VDOVA NAMIZNO PREGRI-NJALO					INDIJSKO MESTO V UTAR PRADEŠU
POGLED, RAZGLED (ZASTAR.)									KRAJ NA KOSOVU TOMAŽ LAJEVEC							ANDREJ STARE
ZIMSKA PADAVINA V OBLIKI LEDENIH ZRNC						SAMO-KRITIKA										
AMERIŠKI IGRALEC (RYAN)							VOJAK (STAR.)					DRAGOCENA FRANCOŠKA PREPROGA				

Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) lahko skupaj s svojim imenom, priimkom in domačim naslovom pošljete do 7. februarja 2022 na elektronski naslov korenina@sidg.si ali po pošti na naslov: **SiDG, d. o. o., Rožna ulica 39, 1330 Kočevje, s pripisom »Za Korenino«.**

22. novembra 2021 smo izvedli žrebanje za nagradno križanko iz 16. številke Korenine.

Tričlanska komisija sodelavcev SiDG je izmed pravih rešitev izžrebala tri nagrajence.

Dobitnikom smo nagrade poslali po pošti.

Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) 16. številke Korenine se je glasila: **KLEŠČENJE.**

Izžrebanci nagradne križanke - Korenina št. 16 so:

1. nagrada – kovinski bidon,
kolebnica in knjiga

J. Černača, Sledi:
ANJA NOVAK, CELJE

2. nagrada –
kapa s šiltom,
drobižnica in knjiga

J. Černača, Sledi:
MITJA JAMŠEK, CELJE

3. nagrada – blok A5, bandana
in knjiga J. Černača, Sledi:
NIKA ZUPANČIČ, PODBOČJE

